

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Środzie Wielkopolskiej**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU ŚREDZKIEGO W ROKU 2024**

Środa Wielkopolska, marzec 2025 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
II. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	19
III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, pływalni oraz kąpielisk a także jakość wody do kąpieli.....	23
IV. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	28
V. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	31
VI. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych ...	37
VII. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia	44
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	54
IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	58

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS) została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, a także zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Zadania określone w przepisach prawa, w szczególności w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416) w powiecie średzkim realizuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Środzie Wielkopolskiej (PPIS).

Przedłożone Państwu opracowanie dotyczy stanu sanitarnego miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego i stanowi podsumowanie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Środzie Wielkopolskiej w obszarze sprawowanego nadzoru zapobiegawczego. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu w 2024 roku w szczególności ukierunkowane były na promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, a także prowadzenie działalności przeciwepidemicznej na terenie powiatu średzkiego. W przedłożonym Państwu dokumencie opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie w zakresie chorób zakaźnych i zawodowych oraz wyniki realizacji zadań i planu pracy na 2024r., ze wskazaniem jednocześnie kierunków dalszych koniecznych działań mogących spowodować uzyskanie poprawy w zakresie stanu sanitarnego i epidemiologicznego powiatu.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

W 2024 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Środzie Wielkopolskiej było **1658 obiektów**. Skontrolowano **968 obiektów** (2023 r. – 1 077). Wykonano **1 111 kontroli sanitarnych** (2023 r. – 1 732). Przeprowadzono **540 wywiadów epidemiologicznych** (2023 r. – 627). Do badań laboratoryjnych pobrano **344 próbki** (2023 r. – 350) oraz wydano **449 decyzji administracyjnych** (2023 r. – 576). Nadal prowadzono działania związane z zapobieganiem, zwalczaniem oraz minimalizowaniem skutków chorób zakaźnych, w tym Covid-19, grypy typu A, B oraz ptasiej grypy. Kontynuowano nadzór nad czynnym uodpornieniem populacji w ramach Programu Szczepień Ochronnych (PSO). Podejmowano także działania wobec osób uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych. Realizowano programy edukacyjne, kampanie informacyjne oraz akcje prozdrowotne skierowane do mieszkańców powiatu średzkiego.

Przeprowadzona analiza wyników działań nadzorowych na terenie powiatu wskazuje, że stan bezpieczeństwa sanitarnego jest stabilny. Nadal jednak stwierdza się negatywne zjawiska w sferze sanitarno-higienicznej oraz epidemiologicznej, co świadczy o konieczności kontynuowania stałego, systematycznego nadzoru, obejmującego działania prewencyjne, monitoringowe i naprawcze.

Dziękuję, za współpracę organom samorządowym, inspekcjom i strażom. Współpraca ta w znaczący sposób wpływa na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego na terenie powiatu.

Jestem przekonana, że przedstawiony raport dotyczący stanu epidemiologicznego i sanitarnego w powiecie, da Państwu pewność, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, a tym samym w znaczący sposób wpływa na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu.

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

I.1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna w powiecie średzkim w 2024 r. w przypadku większości chorób zakaźnych przedstawia się następująco (Tab.1):

Tab. 1. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w pow. średzkim w latach 2023-2024

Lp.	Jednostka chorobowa	Rok 2023		Rok 2024	
		Liczba zachorowań	Zapadalność	Liczba zachorowań	Zapadalność
1.	Zatrucia pokarmowe - ogółem - w tym zakażenia Salmonella	18	30,08	4	6,66
2.	Biegunka u dzieci do lat 2	46	4 063,60	52	4 766,27
3.	Krztusiec	1	1,67	32	53,29
4.	Tęžec	-	-	-	-
5.	Odra	-	-	-	-
6.	Różyczka	-	-	2	3,33
7.	Ospa wietrzna	298	497,94	325	541,22
8.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	5	8,35	-	-
9.	Gruźlica	7	11,68	7	11,66
10.	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu - ogółem	-	-	-	-
11.	Inwazyjna choroba pneumokokowa	13	21,72	13	21,65
12.	Inwazyjna choroba meningokokowa	1	1,67	-	-
13.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	6	10,01	4	6,66
14.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	10	16,68	9	11,66
15.	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	-
16.	Borelioza	19	31,69	14	23,31
17.	Grypa (potwierdzona laboratoryjnie) – ogółem - w tym u dzieci (0-14 lat)	136 80	226,85 734,35	286 156	476,28 259,79
18.	Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę – profilaktyka wścieklizny	11	18,35	8	13,32

W związku ze zgłoszeniami zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne przeprowadzono 540 wywiadów (2023 r. – 627).

I.1.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku sprawozdawczym zarejestrowano znaczny spadek liczby pojedynczych zatruc pokarmowych wywołanych zakażeniem pałeczkami *Salmonella* (2023 r. – 18). W próbkach materiałów pobranych od wszystkich chorych wyhodowano pałeczki: *Salmonella Enteritidis* (3), *Salmonella Infantis* (1).

W porównaniu z rokiem poprzednim, w grupie dzieci w wieku do 2 lat odnotowano niewielki wzrost liczby zachorowań na **biegunkę** – 52 (2023 r. – 46). Hospitalizowano 41 dzieci (2023 r. – 33). Badania diagnostyczne, przeprowadzone u 37 dzieci leczonych w szpitalu, wykazały następujące zakażenia: *Rotavirusem* – 9 przypadków, *Adenowirusem* – 12 przypadków, *Norowirusem* – 12 przypadków oraz jednocześnie *Rotavirusem*, *Adenowirusem* i *Norowirusem* – 2 przypadki, *Rotavirusem* i *Norowirusem* – 1 przypadek, *Rotavirusem* i *Adenowirusem* – 1 przypadek.

W 2024 r. zarejestrowano 2 ogniska szpitalne dotyczące zatruc przenoszonych drogą pokarmową (2023 r. – 0). Czynnikiem etiologicznym zachorowań były bakterie *Clostridioides difficile*. Z powodu zakażenia tymi bakteriami zachorowało łącznie 10 osób. Zgonu nie odnotowano.

Podobnie jak w roku wcześniejszym, w 2024 r. nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na **wirusowe zapalenie wątroby typu A** (2023 r. – 0).

I.1.2. Gruźlica

W analizowanym okresie zarejestrowano 7 przypadków prątkującej **gruźlicy płuc** (2023 r. – 7). Zachorowały 4 kobiety (23, 34, 38 i 61 lat) i 3 mężczyźni (16, 40 i 62 lata). Wśród chorych mężczyzn jest obywatel Ukrainy (40 lat) i Gruzji (16 lat). W celu objęcia nadzorem lekarskim, 79 osób ze styczności z chorymi skierowano do poradni lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (2023 r. – 27). W roku sprawozdawczym nie odnotowano zgonu z powodu zachorowania na gruźlicę (2023 r. – 2)

Podobnie jak w roku wcześniejszym, w 2024 r. nie odnotowano zachorowań na gruźlicę pozapłucną (2023 r. – 0).

I.1.3. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W omawianym roku odnotowano 4 zachorowania na **wirusowe zapalenie wątroby typu B** o charakterze przewlekłym i nieokreślonym (2023 r. - 6). Zachorowały 3 kobiety (34, 37, 56 lat) oraz 1 mężczyzna (66 lat), u którego jednocześnie rozpoznano zakażenie wirusem zapalenia wątroby typu C (w badaniach diagnostycznych wykazano obecność RNA wirusa we krwi). W mieście mieszkały 2 osoby, pozostałe – na wsi. Wśród chorych kobiet jedna jest obywatelką Ukrainy.

Mężczyzna był wcześniej zaszczepiony jedną dawką przeciw wzv typu B (szczepienie niepełne). U pozostałych osób nie wykonano szczepień.

Ustalono, że 3 osoby były szczególnie narażone na zakażenie HBV ze względu na: zabiegi chirurgiczne, kosmetyczne i stomatologiczne. U jednej osoby nie ustalono prawdopodobnego źródła zakażenia. Zakażenia HBV nie miały związku z ekspozycją zawodową.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 4 osoby ze styczności z chorymi, 2 osoby skierowano do lekarza rodzinnego w celu wykonania szczepień przeciw wzv typu B.

I.1.4. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2024 r. odnotowano 9 przypadków zachorowań na **wirusowe zapalenie wątroby typu C** zaklasyfikowanych jako: przewlekłe i nieokreślone – 7 (2023 r. – 10) oraz ostre – 2 (2023 r. – 0). Z powodu zakażenia wirusem hospitalizowano 1 osobę.

Zachorowało 5 mężczyzn (2 x 36, 45, 49 i 66 lat) oraz 4 kobiety (39, 68, 70 i 74 lata). Cztery zachorowania wystąpiły w Środzie Wielkopolskiej, pozostałe na terenie wiejskim. Wśród chorych jedna kobieta i jeden mężczyzna są obywatelami Ukrainy.

W grupie chorych 8 osób było szczególnie narażonych na zakażenie HCV z uwagi na: kolczykowanie, operacje chirurgiczne i stomatologiczne, transfuzje krwi, ekspozycję zawodową, kontakt domowy z chorym oraz kontakty MSM. W przypadku jednej osoby nie ustalono źródła narażenia na zakażenie HCV.

Trzy osoby zostały wcześniej zaszczepione przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B. W przypadku jednego z mężczyzn nie ustalono statusu zaszczepienia. Do poradni lekarza rodzinnego w celu wykonania szczepienia skierowano 5 osób.

I.1.5. Choroby zakaźne wieku dziecięcego oraz objęte programem eliminacji

W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano zachorowań na **odrę, błonicę, ostre nagminne porażenie dziecięce (*poliomyelitis*) oraz świnkę (nagminne zapalenie przyusznic).**

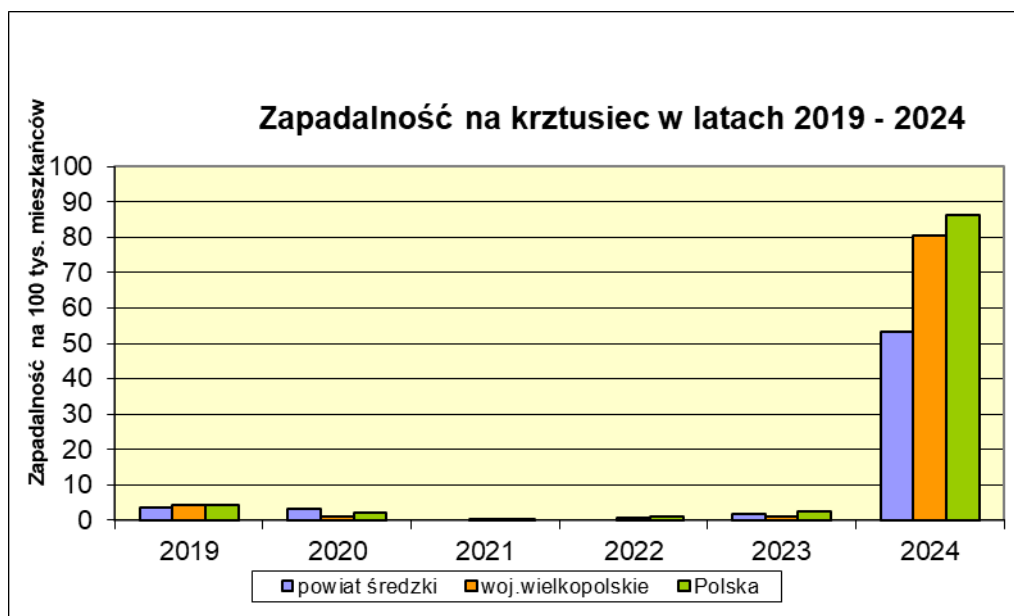
W 2024 r. na **różyczkę** zachorowało 2 mężczyzn (2023 r. – 0) w wieku 8 i 27 lat. Ustalono, że u dziecka wykonano szczepienie ochronne tylko 1 dawką, drugi chory nie był szczepiony.

Z powodu zakażenia bakteriami ***Haemophilus influenzae*** w 2024 r. zachorowała 1 kobieta w wieku 75 lat (2023 r. – 0). Chora wymagała hospitalizacji.

W rejestrze odnotowano znaczny wzrost liczby zachorowań na **krztusiec** w 2024 r. – 32 przypadki (2023 r. – 1, Rys.1). Zachorowało 21 osób płci żeńskiej oraz 11 płci męskiej. W Środzie Wielkopolskiej wystąpiło 15 zachorowań, na obszarze wiejskim – 17. Hospitalizowano 5 osób, pozostali chorzy byli leczeni w warunkach ambulatoryjnych. Szczepienia wykonano u 13 osób (od 3 do 6 dawek). W grupie najmłodszych dzieci (0 – 9 lat) nie wykonano szczepień u 4 dziewczynek pochodzących z: Białorusi (1), Ukrainy (1) oraz Polski (2). Ustalono, że u dzieci pochodzących z Polski nie zrealizowano szczepień z uwagi na długotrwałe odroczenie od szczepień oraz odmowę rodziców na poddanie dziecka wszystkim szczepieniom.

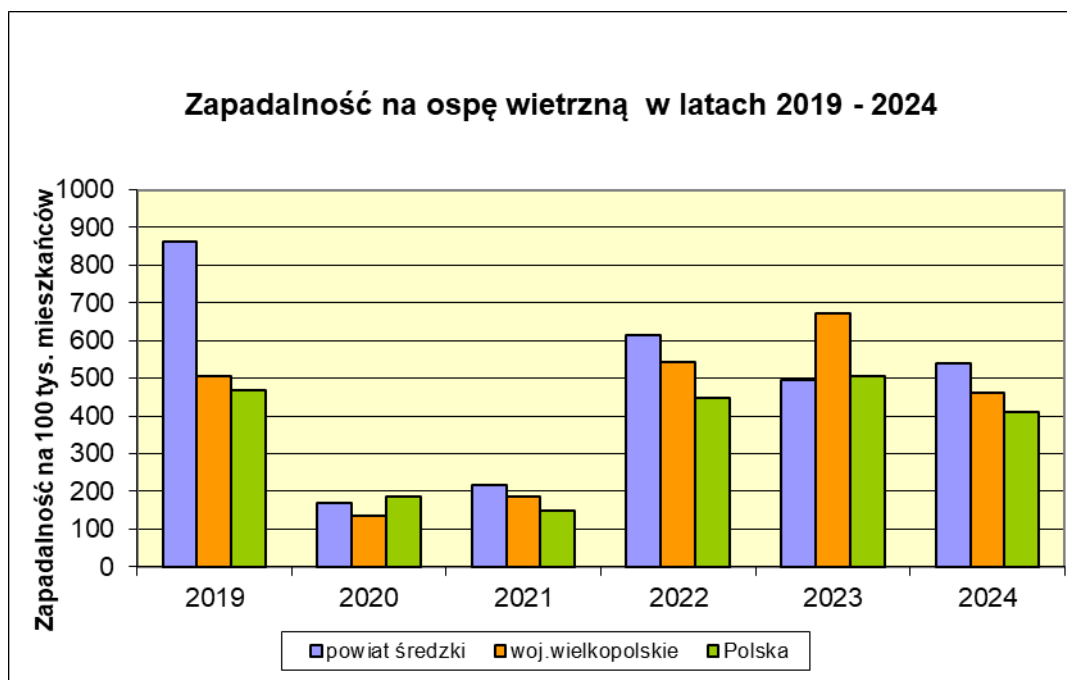
Badania diagnostycznych w kierunku stwierdzenia obecności we krwi przeciwciał przeciw krztuścowi wykonano u 29 osób. U pozostałych osób lekarz rozpoznał zachorowanie na podstawie objawów charakterystycznych dla tej choroby.

Rys. 1. Zapadalność na krztusiec w pow. średzkim, woj. wielkopolskim i w Polsce w latach 2019-2024

W roku 2024 zaobserwowano wzrost liczby zachorowań na **ospę wietrzną** – 325 przypadków (2023 r. – 298, Rys.2). Zachorowało 157 osób płci męskiej i 168 osób płci żeńskiej. W Środzie Wielkopolskiej wystąpiło 127 zachorowań, na obszarze wiejskim – 198. Troje dzieci hospitalizowano – 1 chłopca (3 lata) i 2 dziewczynki (1 rok i 4 lata). Pozostałe osoby były leczone w warunkach ambulatoryjnych. Najwięcej zachorowań odnotowano w II kwartale 2024 r. Chorowały głównie dzieci w wieku 0 – 9 lat (92 % zachorowań). Tylko 1 osoba była zaszczepiona przeciw ospie wietrznej.

Rys. 2. Zapadalność na ospę wietrzną w pow. średzkim, woj. wielkopolskim i w Polsce w latach 2019-2024

I.1.6. Zachorowania na grypę (Tab. 2)

Analiza sytuacji epidemiologicznej **grypy** w 2024 r. dokonywana była na podstawie zgłoszeń dodatnich wyników badań – na obecność antygeny wirusa grypy (po wykonaniu szybkiego testu antygenowego) lub na obecność materiału genetycznego wirusa (po wykonaniu badania techniką biologii molekularnej). W 2024 r. roku w powiecie średzkim odnotowano 1 zgon z powodu powikłań w przebiegu grypy typu A (2023 r. – 0).

Tab. 2. Liczba zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę zarejestrowanych w pow. średzkim w latach 2020-2024

Lp.	Rok	Liczba zachorowań ogółem	Liczba zachorowań u dzieci (0-14 lat)	Liczba hospitalizacji z powodu powikłań	Liczba zgonów
1.	2020	17 239	6 984	34	0
2.	2021	16 969	8 943	39	0
3.	2022	27 078	13 589	60	0
4.	2023	16 109	7 686	58	0
5.	2024	286	156	22	1

I.1.7. Zachorowania na COVID-19 (Tab. 3, Tab. 4)

W 2024 r. w powiecie średzkim odnotowano wzrost zachorowań na **COVID-19** lub zakażeń wirusem SARS-CoV-2 – 554 przypadki (2023 r. – 468). Hospitalizowano 33 chorych (2023 r. – 71), pozostałe osoby były leczone w warunkach domowych.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

Tab. 3. Liczba zachorowań na COVID-19 zarejestrowanych w pow. średzkim w latach 2020-2024

Lp.	Rok	Liczba zachorowań ogółem	Liczba zachorowań z podziałem na kwartały		Liczba hospitalizacji	Liczba zgonów
1.	2020	2 432	I	0	167	71
			II	5		
			III	37		
			IV	2 390		
2.	2021	5 303	I	2 081	280	99
			II	1 426		
			III	45		
			IV	1 751		
3.	2022	4 356	I	3 884	146	25
			II	27		
			III	363		
			IV	82		
4.	2023	468	I	221	71	6
			II	43		
			III	3		
			IV	201		
5.	2024	554	I	77	33	2
			II	6		
			III	387		
			IV	84		
	łącznie	13 113		13 113	697	203

Z powodu zakażenia koronawirusem zmarły 2 kobiety w wieku 64 i 67 lat (2023 r. – 6 osób).

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

Tab. 4. Liczba zgonów z powodu COVID-19 w pow. średzkim w latach 2020 - 2024 według wieku zmarłych

Lp.	Rok	Liczba zgonów z podziałem na kwartały		Liczba zgonów ogółem	Liczba zgonów wg wieku zmarłych			
					0-39	40-49	50-59	60+
1.	2020	I	0	71	2	3	5	61
		II	1					
		III	0					
		IV	70					
2.	2021	I	38	99	0	2	3	94
		II	46					
		III	0					
		IV	15					
3.	2022	I	19	25	0	0	2	23
		II	2					
		III	0					
		IV	4					
4.	2023	I	3	6	0	0	0	6
		II	1					
		III	0					
		IV	2					
5.	2024	I	0	2	0	0	0	2
		II	0					
		III	2					
		IV	0					
	łącznie		203	203	2	5	10	186

I.1.8. Zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową (ICHM)

W analizowanym okresie nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania wywołanego przez zakażenie *Neisseria meningitidis* (2023 r. – 1).

I.1.9. Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

W 2024 r. na terenie powiatu średzkiego zarejestrowano 4 nowo wykryte zakażenia HIV (2023 r. – 4) u 2 mężczyzn (40 i 50 lat) i 2 kobiet (30 i 34 lata) oraz 1 przypadek rozpoznania zachorowania na **AIDS** (2023 r. – 1) u kobiety (34 lata) mieszkającej na wsi. Podobnie jak w roku poprzednim, w roku sprawozdawczym nie odnotowano zgonu z powodu zachorowania na AIDS.

I.1.10. Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę

W roku sprawozdawczym zgłoszono 55 przypadków pokąsań przez zwierzęta podejrzane o zakażenie wirusem wścieklizny (2023 r. – 79). Szczepienia przeciw wściekliznie podjęto u 8 osób (2023 r. – 11): 7 dorosłych i 1 dziecka. Nikogo nie hospitalizowano z powodu narażenia na wściekliznę.

I.1.11. Borelioza

W 2024 r. miało miejsce 14 potwierdzonych zachorowań na **boreliozę** (2023 r. – 19). Zachorowało 7 osób płci męskiej i 7 osób płci żeńskiej, połowa chorych mieszka w Środzie Wielkopolskiej, pozostali – na wsi. Wśród chorych kobiet jedna jest obywatelką Ukrainy. Rumień wędrujący wystąpił u 13 chorych, u jednej z osób rozpoznano boreliozę układu kostno-stawowego. Ugryzienie przez kleszcza pamięta 8 osób. U tych chorych do kontaktu z kleszczem doszło na terenie powiatu średzkiego. Hospitalizowano 2 osoby. Ustalono, że w grupie chorych nie było osób szczególnie narażonych na ugryzienie przez kleszcza (myśliwi i działkowcy).

I.2. Nadzór epidemiologiczny nad zakażeniami szpitalnymi, drobnoustrojami alarmowymi oraz ogniskami zakażeń szpitalnych

W 2024 r. pod nadzorem PPIS w Środzie Wielkopolskiej znajdowały się dwa szpitale:

- Szpital Średzki Serca Jezusowego Sp. z o.o. w Środzie Wielkopolskiej, ul. Żwirki i Wigury 10,
- „MEDICUS” – Szpital – w Środzie Wielkopolskiej, pl. Armii Poznań 3.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia, oba szpitale złożyły do PSSE w Środzie Wielkopolskiej „Raport roczny o zakażeniach zakładowych i drobnoustrojach alarmowych za 2023 r.”. Z raportu przesłanego ze szpitala „MEDICUS” wynika, że w roku sprawozdawczym w szpitalu zarejestrowano 1 293 planowe hospitalizacje pacjentów, którzy byli leczeni wyłącznie zabiegowo (2022 r. – 1 200). Badań mikrobiologicznych u hospitalizowanych osób nie wykonano (2022 r. – 0). Według raportu, w Szpitalu Średzkim w 2023 r. hospitalizowano 8 540 pacjentów (2022 r. – 8 193), którym wykonano 1 149 badań mikrobiologicznych, w tym 250 posiewów krwi (2022 r. – 1 145 badań i 729 posiewów krwi). Najwięcej badań mikrobiologicznych przeprowadzono u pacjentów hospitalizowanych w oddziałach: Wewnętrznym (466) oraz Chirurgicznym (247). Najmniej badań mikrobiologicznych wykonano u pacjentów Oddziału Medycyny Paliatywnej (4). Najwięcej badań mikrobiologicznych przypadających statystycznie na 100 pacjentów hospitalizowanych w oddziałach wykonano w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii – 183,70 (2022 r. – 267,42), najmniej w Oddziale Noworodkowym – 0,41 (2022 r. – 0,90). W materiałach pobranych od pacjentów najczęściej wykrywane były następujące biologiczne czynniki chorobotwórcze - szczepy bakterii *Enterobacter spp.* ESBL(+), *Escherichia coli* ESBL(+), *Klebsiella spp.* ESBL(+) i *Enterococcus faecium* VRE. Najwyższy współczynnik zapadalności (108,70) odnotowano w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii dla zakażeń szczepami *Enterobacter spp.* ESBL(+). Najniższy współczynnik zapadalności (0,36) dotyczył zakażeń szczepami *Clostridium difficile* u pacjentów hospitalizowanych w Oddziale Chirurgicznym.

W 2024 r. oba szpitale złożyły do PSSE wszystkie miesięczne raporty dotyczące ilości badań mikrobiologicznych przesiewowych i wykonanych celem diagnostyki zakażeń. Z raportów przekazanych ze szpitala „MEDICUS” wynika, że w placówce nie wykonano żadnych badań mikrobiologicznych. W 2024 r. w Szpitalu Średzkim wykonano następujące badania: przesiewowe przy przyjęciu – 646 (2023 r. – 199), w trakcie hospitalizacji – 916 (2023 r. –

672). W roku sprawozdawczym w tym szpitalu zużyto 288 butelek do posiewów krwi (2023 r. – 243) oraz wykonano 18 innych badań mikrobiologicznych (2023 r. – 4).

W 2024 r. zarejestrowano 44 nowych pacjentów (2023 r. – 10), u których w badaniach mikrobiologicznych wyhodowano szczepy pałeczek Gram-ujemnych wytwarzające bakteryjne enzymy karbapenemazy. W przypadku 42 osób, badania mikrobiologiczne wykonano podczas hospitalizacji, pozostali pacjenci leczeni byli w warunkach ambulatoryjnych. Bakterie wytwarzające te enzymy są odporne na wiele lub wszystkie dostępne antybiotyki. Stwarzają realne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Nadużywanie antybiotyków często prowadzi do generowania odporności wśród bakterii, które nas zasiedlają. To prowadzi do rozwoju zakażenia tymi drobnoustrojami opornymi na wszystkie dostępne antybiotyki i brak możliwości podjęcia skutecznej terapii.

W analizowanym okresie w Szpitalu Średzkim odnotowano 8 ognisk epidemicznych (2023 r. – 6), w których doszło do zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi 51 pacjentów i 1 pracownika medycznego (2023 r. – 14 pacjentów i 3 pracowników medycznych). Z powodu zakażenia wielolekoopornym szczepem bakterii *Klebsiella pneumoniae* OXA-48 (+) ESBL(+) zmarło 6 pacjentów Oddziału Wewnętrznego i 1 pacjent Oddziału Chirurgicznego (2023 r. – 1 pacjent).

I.3. Szczepienia ochronne

PSSE uczestniczy w realizacji Programu Szczepień Ochronnych (PSO) prowadząc dystrybucję szczepionek (przeznaczonych do szczepień obowiązkowych) oraz nadzór nad warunkami przechowywania preparatów szczepionkowych i wykonawstwem wszystkich szczepień w podmiotach leczniczych. Ponadto w analizowanym roku w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na terenie powiatu nadal realizowany był powszechny program szczepień dziewcząt i chłopców przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV). W 12 placówkach POZ na terenie powiatu średzkiego istniała możliwość wykonania tych szczepień. Dodatkowo w 17 szkołach podstawowych zorganizowano akcje szczepień uczniów z roczników 2010 – 2015. Do realizacji tych szczepień z PSSE wydano łącznie 1 031 sztuk preparatu GARDASIL 9 (2023 r. – 322) oraz 17 sztuk preparatu CERVARIX (2023 r. – 15). Ustalono, że w analizowanym okresie zużyto 816 sztuk szczepionek GARDASIL (2023 r. – 225) oraz 19 sztuk szczepionek CERVARIX (2023 r. – 2). Wiadomo, że szczepieniom

przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka w powiecie średzkim podlegało łącznie 4 095 nastolatków urodzonych w latach 2010 i 2011.

Od 15 października 2024 r. wszystkie kobiety w ciąży mogą bezpłatnie zaszczepić się przeciw krztuścowi w schemacie jednodawkowym. Szczepienia dedykowane są ciężarnym od ukończeniu 27. do 36. tygodnia ciąży lub w uzasadnionych przypadkach zagrożenia przedwczesnym porodem – po ukończeniu 20. tygodnia ciąży. Szczepienia kobiet w ciąży zmniejszają ryzyko zachorowania niemowląt na krztusiec. Tym bardziej, że krztusiec jest najbardziej niebezpieczny dla nieuodpornionych niemowląt i małych dzieci. Krztusiec u najmłodszych dzieci związany jest z ryzykiem wystąpienia ciężkich powikłań takich jak: zapalenie płuc, bezdech, drgawki, encefalopatia. W roku sprawozdawczym zaledwie 23 kobiety w ciąży poddały się tym szczepieniom.

W roku 2024 nie odnotowano trudności z dostępem do szczepionek oraz nieplanowanych przerw w dostawach szczepionek z WSSE. W analizowanym okresie PSSE w Środzie Wielkopolskiej przekazała podmiotom wykonującym obowiązkowe szczepienia ochronne 11 443 sztuk szczepionek o łącznej wartości 795 054,32 zł (2023 r. – 12 166 sztuk o wartości 594 005,35 zł).

W roku sprawozdawczym w realizacji PSO na terenie powiatu średzkiego brały udział następujące podmioty lecznicze:

- 12 poradni lekarza rodzinnego,
- NZOZ „Chirurgia i Ortopedia Średzka”,
- w Szpitalu Średzkim Serca Jezusowego Sp. z o. o.: Oddział Noworodkowy, Poradnia Chirurgii Ogólnej i Szpitalny Oddział Ratunkowy.

I.3.1. Bezpieczeństwo preparatów szczepionkowych

Wszystkie placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie powiatu średzkiego posiadają elektroniczny system monitoringu temperatury (ESMT). Szpital średzki oraz 2 przychodnie mają własne agregaty prądotwórcze.

W magazynie PSSE oba urządzenia chłodnicze posiadają zainstalowany ESMT. System posiada funkcję rejestru temperatury (w 2 miejscach w każdej szafie chłodniczej)

przesyłania danych, gromadzenia ich w postaci wiadomości poczty elektronicznej oraz na elektronicznym nośniku danych (z możliwością ich wydruku).

W ramach postępowania zabezpieczającego na wypadek awarii lodówek do przechowywania szczepionek lub zasilania elektrycznego budynku siedziby PSSE, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Środzie Wielkopolskiej posiada:

- urządzenie UPS służące do podtrzymania zasilania obu urządzeń chłodniczych w czasie do 24 godzin,
- gwarancje Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej dotyczące podłączenia (mobilnego) agregatu prądotwórczego,
- podpisane porozumienia ze Szpitalem Średzkim Serca Jezusowego Sp. z o.o. w Środzie Wielkopolskiej dotyczące możliwości transportu i przechowania szczepionek w lodówce (własność PSSE), podłączonej do szpitalnego awaryjnego zasilania energetycznego oraz dotyczące przekazywania szczepionek przeznaczonych do utylizacji w celu ich zniszczenia,
- zaktualizowane instrukcje wewnętrzne dotyczące zasad postępowania ze szczepionkami oraz monitoringu warunków przechowywania szczepionek oraz zasad postępowania w przypadku wystąpienia awarii lodówek do przechowywania szczepionek lub zasilania elektrycznego.

W analizowanym okresie przeprowadzono 13 planowanych kontroli sanitarnych w placówkach wykonujących szczepienia na terenie powiatu średzkiego (2023 r. – 13). Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykonawstwa szczepień ochronnych, transportu oraz przechowywania preparatów szczepionkowych.

Dodatkowo w roku sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole w punkcie szczepień Oddziału Noworodkowego Szpitala Średzkiego Sp. z o.o. Pierwszą kontrolę doraźną przeprowadzono po zgłoszeniu awarii lodówki służącej do przechowywania szczepionek w punkcie szczepień na oddziale. Druga kontrola doraźna została wykonana po zgłoszeniu nieprawidłowego wykonania szczepienia noworodka przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B. Każdą kontrolę doraźną pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili w dniu zgłoszenia. Wydano łącznie 6 zaleceń z terminem ich natychmiastowej realizacji.

I.3.2. Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

W analizowanym roku zgłoszono 2 przypadki wystąpienia niepożądanego odczynu po szczepieniu innym niż BCG (2023 r. – 3), o charakterze łagodnym (po podaniu preparatu HEXACIMA) i poważnym (po jednoczasowym podaniu preparatów MMR VAX PRO i TETRAXIM). Hospitalizacja, podobnie jak w roku wcześniejszym – nie była konieczna.

Odczyny poszczepienne wystąpiły u chłopców w wieku 2 i 6 lat. Szczepienie starszego dziecka wykonano zgodnie z PSO, natomiast młodszego chłopca dopiero w wieku 2 lat zaszczepiono 1 dawką preparatu szczepienia podstawowego, ponieważ wcześniej rodzice odmawiali wykonania szczepień obowiązkowych.

W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że w obu przypadkach szczepienia wykonano preparatami z aktualną datą ważności, transportowanymi i przechowywanymi z zachowaniem ciągłości łańcucha chłodniczego. Szczepienia przeprowadzono przy użyciu sprzętu jednorazowego, w odpowiednich warunkach sanitarno - technicznych w punktach szczepień w 2 poradniach lekarza rodzinnego na terenie powiatu.

W 2024 r. nie odnotowano wystąpienia NOP po szczepieniu przeciw gruźlicy (2023 r. – 0).

I.3.3. Wykonawstwo szczepień ochronnych

W roku sprawozdawczym wykonawstwo szczepień obowiązkowych w powiecie średzkim, w zależności od wieku osób podlegających szczepieniom, wynosiło od 87,5 % do 100 %.

W roku sprawozdawczym w następujący sposób wzmożono działania wobec osób uparczywie uchylających się od wykonania szczepień ochronnych:

- rozpoczęto prowadzenie postępowań administracyjnych wobec 97 opiekunów prawnych 64 dzieci (2023 r. – 48 opiekunów 29 dzieci),
- wystosowano 18 upomnień (2022 r. – 39) oraz 117 wezwań do wykonania szczepień (2023 r. – 76),
- przesłano 24 tytuły wykonawcze do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu (2023 r. – 28).

Po zmianie miejsca zamieszkania, uzupełnieniu szczepień obowiązkowych lub z powodu ukończenia 19 r. ż., zakończono prowadzenie postępowania wobec 48 rodziców 27 dzieci (w 2023 r. – 23 dzieci oraz 25 rodziców).

Według danych uzyskanych z wszystkich poradni lekarza rodzinnego, w 2024 r. na terenie powiatu średzkiego obowiązkowi szczepień ochronnych podlegało 12 233 osoby (2023 r. – 12 681, tj. spadek o 448 osób), od momentu urodzenia do ukończenia 19 roku życia. Z rejestrów prowadzonych w PSSE wynika, że zwiększyła się liczba rodziców/ opiekunów uchylających się od wykonania szczepień, z 232 w roku poprzednim, do 281 na zakończenie roku sprawozdawczego. Ustalono, że u 201 dzieci nadal nie wykonano wszystkich obowiązkowych szczepień ochronnych (2023 r. – 164). Wiadomo, że w grupie 201 dzieci jest 5 chłopców i 5 dziewczynek, u których nie wykonano żadnych szczepień obowiązkowych, a ich rodzice nie dokonali wyboru poradni lekarza POZ dla swoich dzieci.

Zaobserwowano, że spadek zachorowań na daną chorobę powoduje zanik odporności naturalnej w populacji, w wyniku czego zwiększa się podatność na zachorowanie na tę chorobę. Niechęć rodziców do wykonania szczepień przeciw chorobom zakaźnym, pod wpływem działań ruchów antyszczepionkowych, może doprowadzić do szybkiego nawrotu chorób z ciężkimi powikłaniami, a nawet zgonów nieuodpornionych dzieci.

II. OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu średzkiego funkcjonowały 24 wodociągi (2023 r. – 24), produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz jedno indywidualne ujęcie wody wykorzystujące wodę dla mniej niż 50 osób (2023 r. – 1), zasilane z ujęć podziemnych.

Na nadzorowanym terenie głównym źródłem zasilania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi są wody podziemne, zasilane z ujęć głębinowych, czwarto-i trzeciorzędowych, które charakteryzują się lepszą jakością wody niż wody powierzchniowe.

Tylko jeden z wodociągów (Środa Wielkopolska) pracuje w oparciu o dwa ujęcia wody, pozostałe pracują w oparciu o jedno ujęcie wody, które stanowią jedną lub kilka studni głębinowych.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

Tab. 1. Liczba wodociągów w pow. średzkim w zależności od produkcji wody w 2024 r.

Lp.	Ilość produkowanej wody w m ³ /d	Liczba wodociągów	
		Rok 2023	Rok 2024
1.	<100	1	1
2.	101-1000	22	22
3.	1001-10000	1	1
Razem		24	24

Tab. 2. Indywidualne ujęcia wody

Lp.	Ilość produkowanej wody w m ³ /d	Liczba indywidualnych ujęć wody	
		Rok 2023	Rok 2024
1.	0,66	1	1

Tab. 3. Wodociągi publiczne, zakładowe oraz indywidualne ujęcia wody w poszczególnych gminach pow. średzkiego w 2024 r.

Lp.	Gmina	Liczba wodociągów oraz indywidualnych ujęć wody	Lokalizacja
1.	Środa Wielkopolska	9	Środa Wielkopolska (2 wodociągi), Babin, Brodowo, Jarosławiec, Koszuty, Trzebisławki, Starkówiec Piątkowski, Kijewo
2.	Dominowo	3	Dominowo, Giecz, Murzynowo Kościelne
3.	Krzykosy	3	Pięczkowo, Garby, Młodzikowo
4.	Nowe Miasto n. Wartą	5	Nowe Miasto n. Wartą, Klęka, Chocicza, Chwałęcin, Wolica Nowa
5.	Zaniemyśl	4	Zaniemyśl, Brzostek, Czarnotki, Polwica, Jezioro Wielkie (indywidualne ujęcie wody)

Nadzór nad jakością wody w imieniu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego sprawowany jest przez pracowników Sekcji Higieny Komunalnej w ramach kontroli urzędowej oraz przez podmioty nadzorowane w ramach kontroli wewnętrznej. Ten drugi realizowany jest przez producentów wody na podstawie uzgodnionych z tutejszym organem harmonogramów poboru prób wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w prawie krajowym. Natomiast nadzór w ramach kontroli urzędowej odbywa się zgodnie z ustalonym planem poboru prób wody na dany rok kalendarzowy.

Nadzór ten obejmuje wykonywanie badań w zakresie parametrów grupy A obejmujących podstawowe parametry fizyko-chemiczne oraz mikrobiologiczne oraz w zakresie parametrów grupy B, który obejmuje parametry grupy A oraz dodatkowe parametry m.in. metale, pestycydy czy uboczne produkty dezynfekcji wody. Zakres oraz częstotliwość poboru wody, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, uzależniona jest od wielkości produkowanej wody.

W 2024 roku badania jakości wody wykonywały laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Poza kontrolą jakości wody skontrolowano wszystkie wodociągi oraz indywidualne ujęcie wody będące pod nadzorem tutejszej Inspekcji w zakresie stanu sanitarno – technicznego oraz sanitarno–higienicznego. W przypadku jednego z wodociągów na terenie gminy Nowe Miasto nad Wartą wydano zalecenia dotyczące stanu technicznego, które odnotowano w protokole z kontroli.

Teren wokół wszystkich ujęć był ogrodzony, prawidłowo zagospodarowany oraz oznakowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Na części z nich prowadzony jest całodobowy monitoring.

W tym miejscu należy zauważyć, iż przedsiębiorstwa wodociągowe, poza dokonywaniem bieżących remontów, dążą do przeprowadzania całkowitych lub częściowych modernizacji stacji uzdatniania wody, co w bieżącym roku udało się osiągnąć na terenie gminy Krzykossy, gdzie zakończono modernizację stacji uzdatniania wody zlokalizowanej w Garbach, a także w gminie Środa Wielkopolska, gdzie zmodernizowano stację uzdatniania wody w Starkówcu Piątkowskim. Na przestrzeni ostatnich kilku lat dokonano modernizacji kilku stacji częściowo lub kompleksowo, co przełoży się na pewno na jakość wody dostarczanej konsumentom oraz na brak przerw w dostawie wody.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego pobrano 135 prób wody, w tym 21 prób z wodociągu miejskiego w Środzie Wielkopolskiej. W ramach kontroli wewnętrznej pobrano 151 prób wody w zakresie parametrów fizyko-chemicznych i bakteriologicznych.

Oceny o jakości wody wydawano na bieżąco oraz okresowo na podstawie sprawozdań z badań prób wody wykonywanych zarówno w ramach kontroli wewnętrznej jak i urzędowej oraz przekazywano je do producentów wody a także władz samorządowych.

W bieżącym roku incydentalnie wystąpiły przekroczenia wartości mikrobiologicznych, tj.: ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C po 72 h, w kilku wodociągach (3) oraz jednorazowo w jednym z wodociągów na terenie gminy Krzykosy wystąpiło przekroczenie parametru – bakterii grup coli w ilości 2 jtk/100 ml. Z uwagi na wielkość przekroczeń oraz po oszacowaniu bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, każdorazowo wystosowano pisma do przedsiębiorstw wodociągowych zalecające ustalenie przyczyny wystąpienia przekroczenia, następnie podjęcie działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody do wymagań obowiązującego rozporządzenia oraz przeprowadzenie badań kontrolnych. W każdym z ww. przypadków badanie powtórkowe nie wykazały przekroczeń badanych parametrów.

Sporadycznie występowały również przekroczenia badanych parametrów w kilku wodociągach w zakresie następujących parametrów fizyko-chemicznych: mętności, manganu, żelaza, barwy, glinu czy chloroformu. W każdym z tych przypadków PPIS zalecał doprowadzenie jakości wody do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), a następnie wykonanie powtórnego badania w zakresie przekroczonego parametru. We wszystkich przypadkach zalecenia wykonano, tj. przeprowadzano działania naprawcze, następnie pobierano próby wody do badań a w dalszej kolejności przedstawiano PPIS sprawozdania z tych badań, na podstawie których, PPIS wydawał ocenę o jakości wody.

Należy zauważyć, że od momentu wystąpienia jakiegokolwiek przekroczenia wartości parametrycznych badanych parametrów do czasu uzyskania sprawozdań z badań prób kontrolnych, w których nie stwierdzono przekroczeń badanych parametrów, jakość wody była cały czas monitorowana zarówno przez przedsiębiorstwa wodociągowe jak i przez przedstawicieli PPIS.

Jakość wody produkowanej przez każdy z nadzorowanych wodociągów oraz indywidualne ujęcie wody, pomimo wystąpienia jednorazowych, krótkotrwałych przekroczeń badanych parametrów, oceniono za rok 2024 r. jako odpowiadającą wymaganiom zawartym w obowiązujących przepisach prawnych.

W minionym roku nie wydano żadnej decyzji administracyjnej dotyczącej braku przydatności wody lub warunkowej przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, PŁYWALNI ORAZ KĄPIELISK A TAKŻE JAKOŚĆ WODY DO KĄPIELI

III.1. Pływalnia Miejska w Środzie Wielkopolskiej

Pływalnia Miejska jest obiektem istniejącym od 2001 r. (całorocznym, krytym, ogólnodostępnym), z dużym i małym basenem oraz wanną z hydromasażem (z 3 systemami cyrkulacji niecek basenowych), sauną suchą, sauną parową, sauną na podczerwień oraz grota solną. Mały basen udostępniany jest do nauki pływania dla niemowląt i małych dzieci do lat 3.

W 2024 r. z obiektu skorzystało 111 134 osoby, więcej niż w roku poprzednim (102 238 osoby w roku 2023).

W roku sprawozdawczym, na okres od 01.07.2024 r. do 21.07.2024 r. przypadła przerwa technologiczna obiektu, w związku z czym cały obiekt był wyłączony z użytkowania. W tym czasie przeprowadzono prace remontowe, konserwacyjne i modernizacje, m.in.:

- spuszczenie wody i jednocześnie czyszczenie dna niecek basenowych,
- wymiana toru wypłyconego,
- wymiana systemu wentylacyjnego w maszynowni.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230), administrator obiektu – Zakład Gospodarki Komunalnej w Środzie Wielkopolskiej (ZGK):

- opracował i wdrożył coroczny harmonogram badań wody,
- dokonywał codziennego oznaczenia i zapisywania parametrów wody (potencjału redox, pH, chloru wolnego i związanego, temperatury wody),

- prowadził bieżącą obserwację przejrzystości wody,
- zamieszczał bieżące komunikaty o jakości wody na tablicy informacyjnej obiektu.

W 2024 r. przeprowadzono jedną kontrolę planowaną stanu sanitarno-technicznego pływalni, w trakcie której nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniu 30.12.2024 r. do tutejszej Stacji wpłynęła interwencja, dotycząca nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego Pływalni. Kontrola przeprowadzona w związku z powyższą interwencją, nie potwierdziła zgłaszanych nieprawidłowości.

Pobrano 23 próby wody do badań fizyko-chemicznych i bakteriologicznych w zakresie kontroli urzędowej (PSSE) oraz 183 próby wody w ramach kontroli wewnętrznej (ZGK). Badania wykonywały jednostki akredytowane: Laboratorium Badania Wody i Pomiarów Fizycznych Działu Laboratoryjnego WSSE w Poznaniu, Laboratorium Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Jarocinie oraz Laboratorium SGS Polska w Pszczynie. W trzech z pobranych prób wody wystąpiły przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, co skutkowało podjęciem natychmiastowych działań naprawczych przez zarządzającego pływalnią, następnie ponownym poborem prób do badań oraz przedstawieniem PPIS pozytywnych wyników badań.

III.2. Kąpieliska

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu średzkiego funkcjonowało jedno kąpielisko, tj.: Kąpielisko miejskie w Środzie Wielkopolskiej.

Kąpielisko na Jeziorze Średzkim posiada piaszczysto-trawiastą, dobrze utrzymaną plażę, otoczoną drzewami liściastymi. Infrastrukturę kąpieliska stanowią: sanitariaty, natryski i przebieralnie, restauracja, wypożyczalnia sprzętu wodnego, zjeżdżalnia wodna, plac zabaw dla dzieci, miejsce na ognisko, wodny plac zabaw, natryski zewnętrzne na plaży, punkt medyczno-ratowniczy, a także park do kalisteniki, który w roku 2024 powstał w miejscu boiska do siatkówki.

Woda przeznaczona do spożycia dostarczana jest z wodociągu miejskiego w Środzie Wielkopolskiej.

Przez okres trwania sezonu kąpielowego określonego przez organizatora kąpieliska, tj. w okresie od 21.06.2024 r. do 01.09.2024 r., prowadzono nadzór nad jakością wody do kąpeli zarówno w ramach kontroli urzędowej, jak i wewnętrznej.

Do badań mikrobiologicznych próby wody pobrano 4 razy (jeden raz w ramach kontroli urzędowej oraz trzykrotnie w ramach kontroli wewnętrznej). Wszystkie pobory wody odbyły

się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W żadnej z prób nie stwierdzono przekroczeń w badanym zakresie.

Z uwagi na zakwit sinic, na podstawie przeprowadzonej w dniu 21.06.2024 r. kontroli kąpieliska, w trakcie której dokonano m.in. oceny wizualnej jakości wody, wydano decyzję o tymczasowym zakazie kąpeli w ww. kąpielisku. Zakwit sinic utrzymywał się do końca sezonu kąpielowego, co potwierdzały kolejne kontrole. Powyższa decyzja obowiązywała więc przez cały okres trwania sezonu kąpielowego na ww. kąpielisku, czyli od 21.06.2024 r. do 01.09.2024 r.

W 2024 roku po zakończeniu sezonu kąpielowego dokonano klasyfikacji jakości wody w Kąpielisku miejskim, która wyliczona została na podstawie wyników badań mikrobiologicznych 16 próbek wody, obejmujących cztery sezony kąpielowe i określona została jako *doskonała*.

W czasie trwania sezonu kąpielowego prowadzony był serwis kąpieliskowy, zarówno przez PPIS, jak i przez organizatora kąpieliska.

Przed sezonem kąpielowym wykonano doraźne remonty (m.in. wymiana uszkodzonych desek na pomoście), a na zbiorniku wodnym zamontowano 2 dodatkowe aeratory wodne w celu napowietrzania wody (poza 3 zamontowanymi w poprzednim roku).

III.3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz inne, w których świadczonych jest łącznie więcej niż jedna z ww. usług

W 2024 r. na terenie powiatu średzkiego znajdowały się 174 zakłady świadczące usługi w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej (2023 r. - 169), w tym 135 w Środzie Wielkopolskiej oraz 39 na terenach wiejskich. Obiekty charakteryzuje duże zróżnicowanie: od niewielkich, obsługiwanych przez jedną osobę (większość), przez zakłady średniej wielkości, aż po salony wyposażone w najnowszy sprzęt.

W roku sprawozdawczym wykonano 67 kontroli sanitarnych, w tym 3 kontrole interwencyjne (2023 r. - 66).

Na przestrzeni ostatnich kilku lat zauważa się, iż liczba obiektów świadczących usługi w ww. zakresie wzrasta.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

Zdjęcie Nr 1 Klinika Urody i Podologii Marta Stręk (fot. Agnieszka Plutowska PSSE w Środzie Wielkopolskiej)

Tab. 1. Nadzór nad zakładami w latach 2023 i 2024

Lp.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów		Liczba kontroli		Mandaty	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
1.	Fryzjerskie	72	69	29	26	-	-
2.	Kosmetyczne	67	72	25	24	-	-
3.	Tatuażu	5	6	3	5	-	-
4.	Odnowy biologicznej	20	22	6	9	-	-
5.	Inne	5	5	3	3	-	-
6.	Razem	169	174	66	67	-	-

Przeprowadzanie kontroli w omawianych obiektach jest utrudnione z uwagi na fakt, iż od 2012 roku brak jest przepisów prawnych w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać tego rodzaju obiekty.

W trakcie kontroli obiektów szczególną uwagę zwracano na posiadanie i stosowanie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, co wynika z zapisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 924 ze zmianami). Kontrola obejmowała również sposób przeprowadzania dezynfekcji i sterylizacji sprzętu wielokrotnego użytku, postępowanie z bielizną i odpadami komunalnymi oraz niebezpiecznymi, oceniano także stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-higieniczny pomieszczeń i urządzeń.

W gabinetach kosmetycznych pomimo braku regulacji prawnych, bardzo często na wyposażeniu obiektu znajdują się autoklawy, w których przeprowadzana jest sterylizacja narzędzi wielokrotnego użytku, co na pewno wpływa na jakość świadczonych usług oraz podnosi komfort klienta.

III.4. Obiekty komunikacji publicznej

W 2024 r. pod nadzorem PSSE znajdowały się: dworzec PKP w Środzie Wielkopolskiej, perony przy dworcu w Środzie Wielkopolskiej oraz stacja PKP w Chociczy, a także 5 przystanków autobusowych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę jednego przystanku autobusowego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

III.5. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu średzkiego znajdują się 2 ustępy publiczne - w Środzie Wielkopolskiej i w Zaniemyślu. W 2024 r. przeprowadzono kontrolę sanitarną ustępu publicznego w Zaniemyślu. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

III.6. Hotele, motele oraz inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W 2024 r. pod nadzorem PSSE znajdowało się 19 obiektów (2023 r. – 19) oferujących zróżnicowane usługi hotelarskie, w tym 7 hoteli (2023 r. – 7), 11 innych obiektów, w których świadczone są usługi noclegowe (2023 r. – 11) oraz 1 schronisko młodzieżowe (2023 r. – 1). Na terenie powiatu średzkiego nie ma zarejestrowanych noclegowni. Skontrolowano 7 obiektów, przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych (w tym 1 kontrolę interwencyjną). W jednym z obiektów stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego oraz stanu sanitarno-technicznego. Nałożono mandat karny w wysokości 300,00 zł. Wydano zalecenia dotyczące poprawy stanu sanitarno-technicznego.

III.7. Zakłady pogrzebowe, krematorium

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu funkcjonowało 5 zakładów pogrzebowych oraz krematorium. Skontrolowano jeden zakład pogrzebowy oraz krematorium, nie stwierdzono nieprawidłowości.

III.8. Wydawanie zgód na ekshumacje zwłok i szczątków ludzkich oraz na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy lub wywóz zwłok i szczątków ludzkich za granicę

W roku 2024 wydano:

- 42 decyzje zezwalających na ekshumację i przewóz ekshumowanych zwłok lub szczątków ludzkich (2023 r. - 37),
- 1 postanowienie zezwalające na sprowadzenie zwłok lub szczątków ludzkich z zagranicy (2023 r. - 8),
- 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok lub szczątków ludzkich za granicę (2023 r. - 1).

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

IV.1. Obiekty pod nadzorem PSSE

W 2024 r. na terenie powiatu średzkiego pod nadzorem PSSE znajdowało się 105 podmiotów leczniczych (2023 r. – 110), działających w ramach:

- lecznictwa zamkniętego - 3 obiekty (2023 r. – 3),
- lecznictwa ambulatoryjnego - 102 obiekty (2023 r. – 107), w tym: 50 podmiotów leczniczych udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych – poradnie, przychodnie, ośrodki zdrowia, laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej i inne gdzie indziej niezakwalifikowane (2023 r. – 49), 52 podmioty lecznicze prowadzące działalność leczniczą wykonywaną przez praktykę zawodową – indywidualne praktyki lekarskie, w tym praktyki lekarzy dentyków, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie, indywidualne praktyki pielęgniarów, grupowe praktyki pielęgniarów (2023 r. - 58).

IV.2. Kontrole sanitarne

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 92 kontrole sanitarne w 85 obiektach, w tym 25 kontroli kompleksowych w zakresie higieny komunalnej i epidemiologii.

Kontrole obejmowały m.in. następujące zagadnienia:

- stan sanitarno-higieniczny oraz stan sanitarno - techniczny placówek,
- przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w placówkach podmiotów leczniczych,
- ocenę wdrożenia procedur, dotyczących zapobiegania przenoszeniu się zakażeń przy wykonywaniu świadczeń zdrowotnych - m. in. dezynfekcji i sterylizacji sprzętu, postępowania po ekspozycji na materiał biologiczny oraz postępowania z odpadami medycznymi,
- utrzymanie czystości,
- dezynfekcję i sterylizację,
- zaopatrzenie w wodę i inne wymagania instalacyjne,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- warunki przechowywania szczepionek, kontrolę wewnętrzną ciągłości „łańcucha chłodniczego” i zabezpieczenia na wypadek awarii systemu zasilania energetycznego,
- ocenę wykonawstwa szczepień ochronnych,
- prawidłowość nadzoru lekarskiego nad osobami zakażonymi HCV, osobami ze styczności z zakażonymi HBV oraz ze styczności z chorymi na gruźlicę,
- ocenę przestrzegania zapisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2023, poz. 700).

Skontrolowane obiekty, poza jednym - Szpital Średzki Serca Jezusowego Sp. z o.o. w Środzie Wielkopolskiej spełniają wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 poz. 402).

W wyniku kompleksowej kontroli sanitarnej przeprowadzonej w Szpitalu Średzkim Serca Jezusowego Sp. z o.o., ul. Żwirki i Wigury 10, 63-000 Środa Wielkopolska stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego skutkujące wydaniem decyzji administracyjnej nakazującej usunięcie nieprawidłowości we wskazanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Środzie Wielkopolskiej terminach.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

W roku sprawozdawczym w Szpitalu Średzkim przeprowadzono również 5 kontroli sprawdzających, jedna z nich dotyczyła sprawdzenia wykonania nakazów zawartych w decyzji własnej nr ON-HK.73.2022 z dnia 8 listopada 2022 r., natomiast pozostałe sprawdzenia wykonania nakazów zawartych w decyzji własnej nr ON-HK.55.2023 z dnia 21 grudnia 2023 r.

Reasumując, na podstawie przeprowadzonych kontroli podmiotów leczniczych można stwierdzić, że ich kierownicy dbają o stan sanitarno-higieniczny oraz sanitarno-techniczny prowadzonych obiektów, m.in. poprzez utrzymanie bieżącej czystości, dokonywanie koniecznych napraw czy remontów oraz realizowanie zadań zgodnie z opracowanymi i wdrożonymi procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym dekontaminacji. Zdecydowana większość podmiotów leczniczych funkcjonujących na terenie powiatu średzkiego to obiekty o wysokim standardzie, tylko znikomy procent podmiotów leczniczych to już obiekty kilkunastoletnie o niższym standardzie. Pomimo to należy podkreślić, że wszystkie podmioty lecznicze będące pod nadzorem tutejszego organu, poza szpitalem średzkim, spełniają wymagania obowiązującego rozporządzenia.

W tym miejscu należy zauważyć, że w obiektach będących pod nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej, tj. m.in. w podmiotach leczniczych, obiektach użyteczności publicznej czy obiektach wodnych, w trakcie wykonywania czynności kontrolnych, przeprowadzano działania edukacyjne w zakresie, który dostosowany był do kategorii danego obiektu.

W minionym roku do Sekcji Higieny komunalnej wpłynęło 19 interwencji, dotyczyły one m.in. złego stanu sanitarno-higienicznego w gabinetach z branży beauty czy obecności insektów w mieszkaniu zlokalizowanym w budynku wielorodzinnym. Sposób załatwiania interwencji uzależniony był od problematyki zgłoszenia. Część interwencji przekazywana była zgodnie z właściwością do innych organów.

V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

V.1. Działalność kontrolna

W 2024 r. pod nadzorem PSSE znajdowało się 205 zakładów pracy (2023 r. – 213), w których pracowało 8 166 osób (2023 r. – 8 317). Małe zakłady, zatrudniające do 9 pracowników, stanowiły 49%, a duże przedsiębiorstwa, zatrudniające powyżej 251 pracowników – 2,4% ogólnej liczby zewidencjonowanych obiektów.

Tab. 1. Liczba zakładów pracy w powiecie średzkim w 2024 r. w zależności od liczby zatrudnionych osób

Lp.	Liczba zatrudnionych pracowników	Liczba zakładów
1.	≤ 9	100
2.	10 – 49	74
3.	50 – 249	26
4.	≥ 250	5

V.1.1. Kontrole w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

W 2024 r. przeprowadzono 114 kontroli sanitarnych w 102 zakładach (50% obiektów), zatrudniających 5 671 pracowników.

W trakcie kontroli w szczególności sprawdzano i nadzorowano:

- przygotowanie pracodawców w zakresie warunków pracy oraz narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych,
- egzekwowanie przepisów dotyczących substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, wprowadzanych do obrotu za pośrednictwem stron i aukcji internetowych,

- przestrzeganie zasad BHP podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest,
- przestrzeganie przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych oraz wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych, z naciskiem na produkty biobójcze stosowane jako środki konserwujące kat 2 gr. 8, 9, 10),
- przestrzeganie przepisów w zakresie wprowadzania do obrotu dezynfektantów i algicydów stosowanych do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych
- sposób wywiązywania się pracodawców z obowiązków wynikających z art. 23c ustawy Prawo atomowe z uwzględnieniem danych dotyczących zidentyfikowanych przekroczeń poziomu odniesienia średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu w kontrolowanych zakładach pracy.

Jak co roku, przedmiotem kontroli były także: przestrzeganie przez pracodawców przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakładach pracy, stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy oraz zaplecza socjalno-sanitarnego zakładów, wykonanie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, przeprowadzenie i opracowanie oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, wykonanie profilaktycznych badań lekarskich oraz wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej.

Przez cały rok sprawozdawczy prowadzono wzmożony nadzór nad produktami biobójczymi należącymi do grupy 14 (rodentycydy) i 18 (insektycydy) stosowanymi do deratyzacji i dezynsekcji pomieszczeń i zabudowań, ze szczególnym naciskiem na podmioty będące wyspecjalizowanymi dostawcami powyższych produktów (sprzedaż stacjonarna i internetowa) oraz podmioty stosujące je w działalności zawodowej.

W trakcie kontroli prowadzono szereg działań edukacyjnych w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz reprotoksycznym.

V.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 24 zakładach (na 102 skontrolowane) stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia.

Ogółem, w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych, pracowało 692 pracowników, głównie w zakładach przemysłu metalowego, drzewnego i meblarskiego.

Podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej pracowników narażonych było na ponadnormatywny hałas (84 % narażonych) oraz substancje chemiczne (25 % narażonych). Często pracownicy byli narażeni na jednoczesne oddziaływanie kilku czynników szkodliwych.

Pracodawcy ze swojej strony podejmowali szereg działań (technicznych i organizacyjnych), zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników:

- wprowadzano ekrany izolujące,
- oddzielano najbardziej newralgiczne stanowiska od pozostałych,
- montowano systemy mechaniczne filtrowentylacji nawiewno–wywiewnej oraz wentylacje miejscowe i odciągi,
- wprowadzano rotacje pracowników,
- wymieniano park maszynowy oraz urządzenia, na generujące niższy hałas.

W związku z przekroczeniami normatywów, szczególną uwagę zwracano na przeprowadzanie przez pracodawców regularnych pomiarów środowiska pracy oraz zapewnienie pracownikom atestowanych i odpowiednio dobranych środków ochrony indywidualnej.

W większości skontrolowanych zakładów prowadzono działania informacyjno – edukacyjne w zakresie: dobierania odpowiednich środków ochrony indywidualnej, częstotliwości przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, ważności kierowania pracowników na badania profilaktyczne oraz prawidłowego wypełniania skierowań na badania.

V.1.3. Postępowanie administracyjne

W 2024 r. nie prowadzono postępowań administracyjnych.

V.1.4. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy

W 2024 r. pod nadzorem PSSE w Środzie Wielkopolskiej znajdowało się 46 zakładów pracy, gdzie pracownicy mieli kontakt w środowisku pracy z substancjami chemicznymi oraz ich mieszaninami, czynnikami i procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W trakcie kontroli prowadzono szereg działań edukacyjnych w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Wykonano 46 kontroli w 42 obiektach, podczas których stwierdzono, że w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym lub mutagennym pracowało 590 osób, w tym 116 kobiet i 474 mężczyzn. Byli to głównie pracownicy zakładów ślusarskich, stacji paliw, stacji diagnostycznych oraz zakładów przemysłu drzewnego (kontakt z pyłem drewna).

Najczęstsze uchybienia dotyczyły braku zgłoszenia kontaktu z czynnikiem rakotwórczym do WPWIS oraz braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy. Dodatkowo przeprowadzono 73 działania informacyjno – edukacyjne w zakresie radonu.

V.1.5. Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi

Do najbardziej narażonych zawodowo na działanie szkodliwych czynników biologicznych należą osoby zatrudnione w ubojniach, stolarniach, laboratoriach diagnostycznych, rolnictwie, fermach, zakładach gospodarki odpadami, oczyszczalniach i przepompowniach ścieków.

W 2024 r. pod nadzorem PSSE w Środzie Wielkopolskiej znajdowało się 75 zakładów, w których pracownicy mieli kontakt z czynnikiem biologicznym.

Przeprowadzono 45 kontroli w 44 obiektach zajmujących się między innymi: ubojem, prowadzeniem gospodarstw wielkoprzemysłowych, obróbką drewna, usuwaniem odpadów stałych, oczyszczaniem i przepompowywaniem ścieków, obsługą zakładów pogrzebowych oraz produkcją artykułów spożywczych.

Ustalono, że kontakt z czynnikiem biologicznym miało 668 pracowników. Podczas kontroli nie odnotowano większych nieprawidłowości.

Jednocześnie stwierdzono, że pracodawcy podejmują szereg działań profilaktycznych, chroniących pracowników przed narażeniem na działanie czynników biologicznych, zapewniając im środki ochrony indywidualnej i środki do odkażania skóry, wdrażając instrukcje postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym, a także proponując pracownikom profilaktyczne szczepienia ochronne.

V.1.6. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

W 2024 r. na terenie powiatu średzkiego znajdowało się 125 zakładów stosujących substancje chemiczne (w postaci własnej lub jako składniki mieszanin) oraz wprowadzających mieszaniny chemiczne do obrotu.

Przeprowadzono 97 kontroli, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie przepisów:

- ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. 2022, poz. 1816) oraz rozporządzeń wykonawczych,
- rozporządzeń Parlamentu Europejskiego (WE) nr 1907/2006 (REACH) oraz (WE) nr 1272/2008 (CLP).

W szczególności kontrolowano:

- przestrzeganie przez pracodawców obowiązku posiadania spisu stosowanych oraz produkowanych substancji i mieszanin chemicznych,
- wprowadzanie do obrotu prawidłowo oznakowanych produktów oraz posiadanie aktualnych kart charakterystyki,
- stosowanie substancji znajdujących się w załączniku XVII do rozporządzenia REACH podlegających ograniczeniom,
- stosowanie produktów biobójczych i wprowadzanie ich do obrotu przez zakłady (głównie pod kątem zakazu stosowania substancji czynnych, które nie mogą wchodzić w ich skład),
- wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3 za pośrednictwem stron i aukcji internetowych,
- stosowanie w działalności zawodowej prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.

W zakładach stosujących produkty biobójcze w działalności zawodowej oraz jako środka dezynfekcyjnego wykonano 27 kontroli, natomiast w obiektach stosujących prekursory narkotyków 14 kontroli. Nie stwierdzono większych nieprawidłowości.

V.1.7. Nadzór nad kosmetykami

W roku sprawozdawczym w ramach bieżącego nadzoru nad kosmetykami przeprowadzono 3 kontrole, w tym 1 kontrolę zakładu produkującego i konfekcjonującego produkty kosmetyczne pod kątem wytwarzania produktów kosmetycznych zgodnie z zasadami GMP.

Podczas kontroli nie stwierdzono w obrocie kosmetyków oznakowanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami ani zawierających w swoim składzie niedozwolone substancje.

Otrzymano 1 zgłoszenie kosmetyku dotyczącego notyfikacji z systemu RAPEX (*Wspólnotowego Systemu Szybkiej Informacji działającego na obszarze Jednolitego Rynku Unii Europejskiej, w celu szybkiej wymiany informacji dot. produktów nieżywnościowych między Komisją Europejską, a państwami członkowskimi UE*). Przeprowadzono w związku z tym 2 kontrole w 2 obiektach i nie stwierdzono w sprzedaży wskazanego w notyfikacji produktu.

V.2. Choroby zawodowe

W roku sprawozdawczym wydano 7 decyzji (2023 r. - 9) o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 3 decyzje (2023 r. – 4) o braku podstaw do jej uznania. Stwierdzone choroby zawodowe dotyczyły:

- przewlekłej choroby narządu głosu – 5,
- pylicy płuc: pylica krzemowa – 2.

W ramach oceny narażenia zawodowego i postępowania administracyjnego, w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, przeprowadzono 10 postępowań wyjaśniających i wystawiono 8 kart stwierdzenia choroby zawodowej.

V.3. Nadzór nad środkami zastępczymi

Zmiany w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) obejmują odpowiedzialnością:

- karną - posiadanie, wytwarzanie, udzielanie, wprowadzanie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przemyt substancji psychoaktywnych,
- administracyjną - wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu środków zastępczych.

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy, PIS prowadzi monitoring wprowadzania na rynek oraz sprzedaży środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, prekursorów narkotyków oraz produktów konopnych mogących zawierać substancje nieobjęte przepisami rozporządzenia.

W 2024 r. na terenie powiatu średzkiego nie stwierdzono przypadków posiadania, udostępniania, wytwarzania i wprowadzania do obrotu nowych narkotyków, substancji psychoaktywnych czy też produktów konopnych mogących zawierać substancje nieobjęte

przepisami rozporządzenia, jak również nie odnotowano przypadków zatruc w ww. produktami.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

VI.1. Informacje ogólne

W 2024 r. na terenie powiatu średzkiego nadzorem sanitarnym objęto 79 stałych placówek nauczania i wychowania, w tym: 8 żłobków, 33 przedszkola, 17 szkół podstawowych, 1 szkołę podstawową specjalną, 10 zespołów szkół, 1 centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego, 2 licea ogólnokształcące, 1 szkołę policealną, 1 szkołę wyższą, 1 placówkę wychowania pozaszkolnego, 1 pozaszkolną placówkę specjalistyczną, 1 placówkę opiekuńczo - wychowawczą z pobytem całodobowym, 1 świetlicę terapeutyczną oraz 1 bursę. Przeprowadzono 99 kontroli placówek nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym:

- 39 kontroli sanitarnych kompleksowych,
- 11 kontroli letniego wypoczynku,
- 3 kontrole zimowego wypoczynku,
- 12 kontroli dotyczących przygotowania do nowego roku szkolnego,
- 6 kontroli sprawdzających,
- 4 kontrole interwencyjne,
- 11 kontroli dotyczących oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów,
- 11 kontroli dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- 1 kontrola na wniosek dotycząca żłobka,
- 1 kontrola dotycząca przedłużenia decyzji.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

W poszczególnych placówkach liczba kontroli przedstawiała się następująco:

- żłobki - 8,
- przedszkola - 27,
- szkoły podstawowe - 26,
- licea ogólnokształcące - 3,
- szkoła specjalna - 1,
- zespoły szkół - 16,
- centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego – 3,
- placówki sezonowe – 14
- Ośrodek Rewalidacyjno- Edukacyjno-Wychowawczy - 1.

Podczas kontroli oceniano:

- stan sanitarno-higieniczny obiektów (infrastrukturę oraz bieżącą czystość i porządek),
- warunki pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach (ergonomię stanowisk pracy, higienę pracy umysłowej, możliwość pozostawienia w placówce części podręczników i przyborów szkolnych, obciążenie uczniów ciężarem tornistrów szkolnych),
- organizację dożywiania,
- warunki utrzymania higieny osobistej uczniów,
- dostępność do profilaktycznej opieki medycznej,
- warunki przechowywania substancji chemicznych i ich mieszanin,
- warunki wypoczynku dzieci i młodzieży,
- wymagania sanitarno – lokalowe dla pomieszczeń, w których ma być prowadzony żłobek.

VI.2. Stan techniczny budynków

Od kilku lat na terenie powiatu średzkiego stwierdza się poprawę stanu technicznego obiektów, w których prowadzona jest działalność dydaktyczno - wychowawcza. Częściowe remonty przeprowadzane są na bieżąco. W 2024 r. nie odnotowano budynków wymagających kapitalnego remontu.

W ubiegłym roku oddano do użytku bloki sportowe przy 2 szkołach podstawowych oraz 1 żłobek.

VI.3. Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach

W 2024 r. większość placówek oświatowo - wychowawczych zapewniło właściwe warunki utrzymania higieny osobistej, w tym dostęp do bieżącej zimnej i ciepłej wody. Dwie

szkoły nie zapewniały standardów dostępności do urządzeń sanitarnych dla uczniów. W jednej placówce stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego toalet, w tym brak możliwości zamykania kabin ustępowych, brak desek ustępowych, deski ustępowe uszkodzone, niekompletne.

VI.4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W 2024 r. skontrolowano 21 szkół pod kątem prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Stwierdzono, że:

- 2 szkoły nie posiadały infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- 1 szkoła prowadziła zajęcia wychowania fizycznego na basenie,
- 16 szkół posiadało natryski (wykorzystywane najczęściej po dodatkowych zajęciach sportowych), przy czym w 1 placówce były nieczynne.

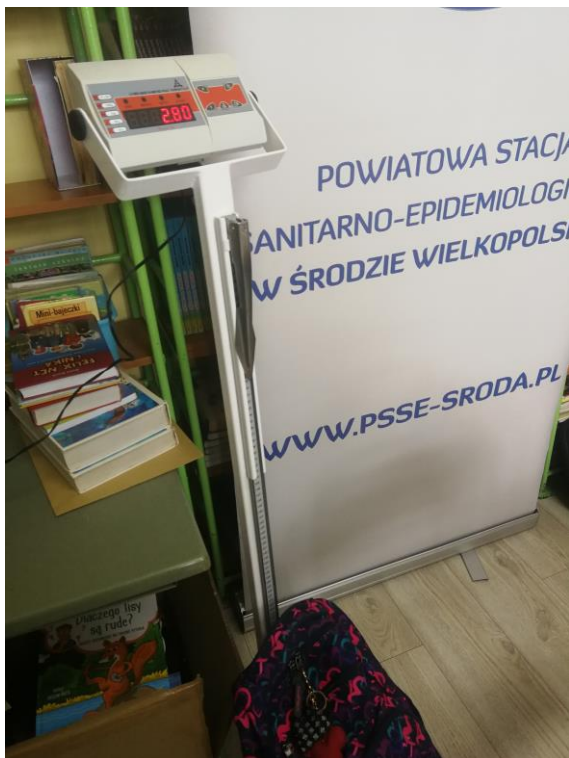
VI.5. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

W 2024 r. oceniono dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci w następujących placówkach:

- w 7 przedszkolach sprawdzono 244 stanowiska w 17 oddziałach, stwierdzając 18 nieprawidłowych w 7 oddziałach,
- w 2 szkołach podstawowych sprawdzono 180 stanowisk w 13 oddziałach, stwierdzając 23 nieprawidłowe w 5 oddziałach,
- w 1 liceum ogólnokształcącym sprawdzono 98 stanowisk w 4 oddziałach, nie stwierdzając nieprawidłowości,
- w 1 szkole branżowej sprawdzono 6 stanowisk w 3 oddziałach, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Podczas bieżących kontroli szkół dokonywano oceny rozkładu zajęć lekcyjnych, zwracając uwagę na potrzebę równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Na 142 oddziały skontrolowane w 10 szkołach, nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono w 19 oddziałach w 1 szkole.

Podczas bieżącego nadzoru nad szkołami sprawdzono możliwość wypoczynku uczniów podczas przerw międzylekcyjnych. 6 szkół zapewniło wszystkie przerwy co najmniej 10 minutowe i co najmniej jedną przerwę 15 - 20 minutową oraz 6 szkół, które zapewniają przerwy krótsze niż 10 min, ale zapewniają co najmniej jedną przerwę 15-20

minutową. Wszystkie szkoły umożliwiają spędzanie przerw na świeżym powietrzu.

W 2024 r. w 10 szkołach podstawowych przeprowadzono kontrole dotyczące obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Ogółem objęto badaniem 1160 uczniów w tym u 496 stwierdzono prawidłową wagę tornistra nie przekraczającą 10% masy ciała dziecka, u 463 waga tornistra stanowiła do 15% oraz u 201 powyżej 15%.

Zdjęcie Nr 2 Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w szkołach podstawowych (fot. Alina Mąka PSSE w Środzie Wielkopolskiej)

Sprawdzano także możliwość pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych. We wszystkich szkołach zapewniono miejsca indywidualne (półki, szuflady, szafki) oraz miejsca na wspólnych półkach. Uczniowie starszych klas w niewielkim stopniu korzystali z tej możliwości, natomiast uczniowie klas nauczania początkowego pozostawiali w szkołach część przyborów i podręczników.

W sezonie grzewczym w placówkach kontrolowano temperaturę w pomieszczeniach pobytu dzieci i młodzieży. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

VI.6. Posiadanie przez szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze certyfikowanych mebli i sprzętu sportowego

W 2024 r. skontrolowano 36 placówek w zakresie posiadania mebli certyfikowanych oraz 26 obiektów w zakresie dysponowania certyfikowanym sprzętem sportowym. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Tab. 1. Ocena posiadania przez placówki oświatowe certyfikowanych mebli

Lp.	Rodzaj placówek	100%	> 50%	< 50%	0%
1.	Przedszkola	24	-	-	-
2.	Szkoły podstawowe	8	-	-	-
4.	Zespoły szkół	3	-	-	-
5	Licea ogólnokształcące	1	-	-	-

Tab. 2. Ocena posiadania przez placówki oświatowe certyfikowanego sprzętu sportowego

Lp.	Rodzaj placówek	100%	> 50%	< 50%	0%
1.	Przedszkola	16	-	-	-
2.	Szkoły podstawowe	7	-	-	-
4.	Zespoły szkół	3	-	-	-

VI.7. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

W roku sprawozdawczym skontrolowano 2 szkoły, które wykorzystują w działalności edukacyjnej substancje chemiczne i ich mieszaniny. W trakcie kontroli sprawdzono:

- sposób ich przechowywania i właściwe oznakowanie,
- posiadanie kart charakterystyki oraz aktualnego wykazu substancji chemicznych i ich mieszanin,
- wyposażenie w środki ochrony osobistej i środki do udzielania pierwszej pomocy.

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

VI.8. Dożywianie dzieci i młodzieży

W 2024 r. na 11 szkół skontrolowanych w powiecie średzkim, ciepły posiłek zapewniało 8 szkół podstawowych oraz 3 zespoły szkół. Z tej formy dożywiania skorzystało 777 uczniów, w tym 72 uczniów z posiłków dofinansowanych.

VI.9. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2024 r. na terenie powiatu średzkiego zorganizowano 64 turnusy wypoczynku:

- zimą - 16 turnusów, w tym 2 w obiekcie całorocznych usług hotelarskich oraz 2 turnusy w obiekcie sezonowym (szkoła), a także 12 półkolonii,
- latem - 48 turnusów, w tym 12 w obiektach całorocznych usług hotelarskich oraz 5 turnusów w obiektach sezonowych (szkoły), a także 31 półkolonii.

Ogółem skontrolowano 14 turnusów wypoczynku (zimą 3 i latem 11), w trakcie których wypoczywały 563 osoby. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

Zdjęcie Nr 3 Obóz w folwarku konnym Hermanów (fot. Alina Mąka PSSE w Środzie Wielkopolskiej)

VI.10. Postępowanie administracyjne

W roku sprawozdawczym, wydano 8 decyzji administracyjnych oraz 5 decyzji płatniczych.

Decyzje administracyjne dotyczyły nieprawidłowości w zakresie:

- stanu technicznego i sanitarnego ciągów komunikacyjnych,
- stanu technicznego i sanitarnego ścian i podłóg w pomieszczeniach dydaktycznych,
- stanu sanitarnego i technicznego sanitariatów,
- warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

VII.1. Nadzór nad obiektami

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do wykonywania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego m.in. nad warunkami zdrowotnymi żywności i żywienia w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych. Urzędowa kontrola żywności ma na celu: zapobieganie lub wyeliminowanie ryzyka spożycia przez ludzi żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej, zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa żywności, a tym samym ochrony zdrowia konsumentów.

Nadzór prowadzono w oparciu o obowiązujące podstawy prawne, wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS) oraz analizę zagrożeń w powiecie.

Prowadzone działania dotyczyły oceny warunków sanitarno-higienicznych i technicznych produkcji, sprzedaży i transportu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, oceny jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, materiałów do kontaktu z żywnością poprzez ocenę wizualną i/lub laboratoryjną próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, monitorowania wycofanej z obrotu żywności, przedmiotów użytku w ramach systemu wczesnego ostrzegania o pojawiających się produktach niebezpiecznych na rynku (RASFF), realizacji zasadniczych zadań zaplanowanych w oparciu o wytyczne GIS.

W 2024 r. w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli objętej działaniem PPIS w Środzie Wielkopolskiej znajdowało się ogółem 1365 (2023-1262) zakładów żywnościowo-żywnościowych, w tym 12 (2023 - 11) obiektów obrotu i produkcji materiałów oraz wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Największą grupę, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiły obiekty obrotu żywnością – 631 obiektów, co stanowi 46,23% (2023 – 554 tj. 43,90%).

W 306 obiektach przeprowadzono ogółem 478 kontrol i rekontroli sanitarnych.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

W 2024 r. zarejestrowano 14 interwencji konsumenckich. W większości to interwencje anonimowe.

W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzano: brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu oraz w jego otoczeniu, brudne urządzenia i sprzęt, nieprawidłowe warunki przechowywania żywności, nieprawidłową segregację środków spożywczych, złą jakość środków spożywczych znajdujących się w obrocie, wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia, brak prawidłowych warunków do przechowywania żywności, brak do wglądu aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych, brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji GHP/GMP i HACCP.

W uzasadnionych przypadkach za stwierdzone nieprawidłowości nałożono mandaty karne - 32 mandaty na kwotę 14 400 złotych (2023 – 30 na kwotę 10 800 zł).

W toku postępowania administracyjnego, w 2024 r. wydano 309 decyzji administracyjnych (2023 – 416 decyzji), w tym:

- 72 decyzje zatwierdzające zakład,
- 28 decyzji zmieniających decyzje zatwierdzające,
- 120 decyzji płatniczych za negatywne kontrole,
- 1 decyzję płatniczą za wykonanie czynności kontroli granicznej,
- 7 decyzji umarzających postępowanie,
- 30 decyzji represyjnych, w tym 8 unieruchomienia działalności zakładu,
- 8 decyzji o zmianie terminu wykonania obowiązków,
- 2 decyzje o odmowie zmiany terminu nałożonych obowiązków,
- 3 decyzje odmawiające wpisu do rejestru i zatwierdzenia zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS,
- 44 decyzje wykreślające zakład z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli PIS.

Wydano 138 zaświadczeń o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS. Od roku 2007 prowadzony jest rejestr podmiotów prowadzących produkcję pierwotną, dostawców bezpośrednich oraz rolniczego handlu detalicznego. Do 31.12.2024 r. zarejestrowano:

- 381 producentów pierwotnych,
- 43 producentów pierwotnych i dostawców bezpośrednich,
- 1 producenta pierwotnego i rolniczego handlu detalicznego.

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

W ramach nadzoru sanitarnego nad obiektami produkcji i obrotu żywnością oraz nad obiektami żywienia zbiorowego w dni wolne od pracy w okresie wakacyjnym w roku 2024 przeprowadzono 22 kontrole sanitarne.

Tab. 1. Nadzór nad obiektami w 2024 r.

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów				Liczba kontroli i rekontroli		Działalność represyjna			Liczba próbek	
	według ewidencji zakładów	w tym			ogółem	w tym interwencyjnych	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Mandaty		pobranych	w tym kwestionowanych
		zatwierdzonych	skontrolowanych	ocenionych na podst. arkuszy oceny stanu sanitarnego				liczba	kwota		
Obiekty ogółem w tym:	1365	66	106	161	478	14	122	32	14400,00	170	7
I. Obiekty produkcji żywności ogółem w tym:	485	3	41	35	61	3	14	2	1000,00	28	5
Automaty do lodów	7	1	3	2	6	0	2	0	0,00	10	5
Piekarnie	14	0	10	9	17	2	6	2	1000,00	1	0
Ciastkarnie	7	0	7	7	8	0	2	0	0,00	15	0
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	1	0	1	1	1	0	0	0	0,00	0	0
Browary i słodownie	1	0	1	1	1	0	0	0	0,00	0	0
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	1	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	2	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1	0	1	1	2	0	0	0	0,00	0	0
Wytwórnice suplementów diety	2	0	2	2	2	0	0	0	0,00	0	0
Cukrownie	1	0	1	1	7	1	1	0	0,00	0	0
Producenci pierwotni	381	0	6	6	6	0	0	0	0,00	0	0
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	43	0	0	0	0	0	0	0	0,00	2	0
Producenci pierwotni i Rolniczy Handel Detaliczny	1	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
Producenci żywności w warunkach domowych	12	0	2	0	2	0	0	0	0,00	0	0
Inne wytwórnice żywności	11	2	7	5	9	0	3	0	0,00	0	0

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

Rodzaj obiektów		Liczba obiektów				Liczba kontroli i rekontroli		Działalność represyjna			Liczba próbek	
		według ewidencji zakładów	w tym			ogółem	w tym	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Mandaty		pobranych	w tym
			zatwierdzonych	skontrolowanych	ocenionych na podst. arkuszy oceny stanu sanitarnego		interwencyjnych		liczba	kwota		kwestionowanych
II. Obiekty obrotu żywnością ogółem w tym:		631	34	129	59	239	8	64	14	6200,00	139	2
Sklepy spożywcze ogółem		181	17	98	53	189	7	51	14	6200,00	135	2
w tym: supermarkety, hipermarkety		22	3	22	16	72	4	19	7	3500,00	97	2
Kioski	ogółem	4	0	4	2	6	0	1	0	0,00	0	0
	w tym: kioski na targowiskach sprzedające mięso	2	0	2	2	4	0	1	0	0,00	0	0
	kioski na targowiskach sprzedające inne środki spoż.	1	0	1	0	1	0	0	0	0,00	0	0
Apteki		16	0	1	0	2	0	0	0	0,00	2	0
Magazyny ogółem		12	1	5	4	6	0	0	0	0,00	0	0
w tym: hurtownie suplementów diety		0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
Obiekty ruchome i tymczasowe		61	3	7	0	10	1	4	0	0,00	0	0
Środki transportu		292	10	10	0	10	0	8	0	0,00	0	0
Inne obiekty obrotu żywnością		65	3	4	0	16	0	0	0	0,00	2	0
III. Obiekty żywienia zbiorowego ogółem w tym:		237	29	135	67	177	3	44	16	7200,00	3	0
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte ogółem		146	25	95	61	131	3	41	16	7200,00	0	0
w tym: zakłady małej gastronomii		61	16	41	20	56	1	24	4	1800,00	0	0
w tym: zakłady małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych		25	4	7	1	10	0	2	2	600,00	0	0
Zakłady żywienia zbiorowego	stołówki pracownicze	1	0	1	1	1	0	0	0	0,00	0	0
	bufety przy zakładach pracy	1	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
	stołówki w domach wczasowych	2	0	2	1	2	0	0	0	0,00	0	0
	bloki żywienia w szpitalach ogółem	3	1	3	1	3	0	0	0	0,00	0	0
	w tym: żywienie w systemie cateringowym	3	3	3	1	3	0	0	0	0,00	0	0
	bloki żywienia w domach	3	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów				Liczba kontroli i rekontroli		Działalność represyjna			Liczba próbek	
	według ewidencji zakładów	w tym			ogółem	w tym interwencyjnych	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Mandaty		pobranych	w tym kwestionowanych
		zatwierdzonych	skontrolowanych	ocenionych na podst. arkuszy oceny stanu sanitarnego				liczba	kwota		
opieki społecznej ogółem											
w tym: żywienie w systemie cateringowym	2	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	6	1	6	0	7	0	1	0	0,00	0	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	6	1	6	0	7	0	1	0	0,00	0	0
stołówki szkolne ogółem	24	0	8	3	9	0	1	0	0,00	0	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	10	0	2	0	2	0	0	0	0,00	0	0
stołówki w bursach i internatach	1	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
w tym: w systemie cateringowym	1	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
stołówki w przedszkolach ogółem	35	0	17	0	20	0	0	0	0,00	3	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	27	0	15	0	15	0	0	0	0,00	0	0
stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	1	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	1	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
zakłady usług cateringowych	3	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
inne zakłady żywienia	11	2	3	0	4	0	1	0	0,00	0	0
IV. Wytwórnice i miejsca obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	12	0	1	0	1	0	0	0	0,00	0	0
w tym: hurtownie	3	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0
w tym: sklepy	7	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0

W roku sprawozdawczym stan sanitarny zakładów produkcji, obrotu żywnością oraz obiektów żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego utrzymywał się na podobnym poziomie. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 161 ocen stanu sanitarnego obiektów.

PPIS w Środzie Wielkopolskiej wydał 1 świadectwo spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy przekraczający granicę oraz 2 świadectwa zdrowia.

W 2024 r. na terenie objętym nadzorem przez PSSE w Środzie Wielkopolskiej nie zanotowano ognisk zatruc pokarmowych w obiektach żywienia zbiorowego.

Stwierdza się, że w nadzorowanych zakładach produkcyjnych, obiektach obrotu żywnością oraz w zakładach żywienia zbiorowego prowadzona jest sukcesywna modernizacja i doposażenie w niezbędny sprzęt. Zakłady wdrożyły zasady GHP, GMP oraz system HACCP. Ocenia się, że świadomość przedsiębiorców z roku na rok sukcesywnie wzrasta w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności. Na obszarze działania Powiatowego Inspektora Sanitarnego nie prowadzi się działalności związanej z przetwórstwem i skupem grzybów. Od września 2024 roku w ramach prowadzonych kontroli sanitarnych wzmożono nadzór nad obrotem grzybami suszonymi i świeżymi oraz wykorzystywaniem ich w zakładach żywienia zbiorowego. Podmioty prowadzące sprzedaż grzybów posiadały aktualne atesty, dotyczące grzybów świeżych dopuszczonych do obrotu wydane przez klasyfikatorów grzybów lub grzyboznawców oraz na grzyby suszone wydane przez grzyboznawców. Skontrolowane zakłady spełniały wymagania dotyczące obrotu grzybami.

W okresie od września do listopada pracownicy posiadający uprawnienia klasyfikatora grzybów udzielili osobom indywidualnym 28 porad grzybowych w zakresie przynależności gatunkowej grzybów.

VII.2. Nadzór nad jakością zdrowotną środków spożywczych

W roku sprawozdawczym pobrano 168 próbek środków spożywczych (119 do badań mikrobiologicznych, 44 do badań chemicznych, 3 próbki do oznaczenia kaloryczności posiłków obiadowych oraz 2 próbki do oceny znakowania). Wszystkie próbki pobierano w ramach kontroli urzędowej i monitoringu. Zdyskwalifikowano 7 próbek żywnościowych, w tym:

- 5 próbek: Lody z automatu AMERICANOS – świderek o smaku śmietankowo-waniliowym BONANO, ze względu na obecność bakterii *Enterobacteriaceae*. Sprawę ww. kwestionowanych próbek przekazano do odpowiednio właściwego terenowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego;
- 1 próbkę: Malina Polska (czerwona) ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów (NDP);

- 1 próbkę: Kapusta biała ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu fluazifop-P (suma wszystkich izomerów składownych fluazifopu, jego estrów i koniugatów, wyrażona jako fluazifop). W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny przesłał do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach RASFF.

VII.3. Nadzór nad oznakowaniem GMO środków spożywczych

W trakcie urzędowych kontroli żywności w 2024 r. prowadzono nadzór nad znakowaniem środków spożywczych w zakresie GMO. Na obszarze działania PPIS w Środzie Wielkopolskiej nie prowadzi się produkcji żywności genetycznie modyfikowanej i nowej żywności.

Zdjęcie Nr 4 Puszka kukurydzy z oznakowaniem bez GMO - Sklep spożywczy TWÓJ MARKET (fot. Marta Kolasińska PSSE w Środzie Wielkopolskiej)

VII.4. Nadzór nad środkami spożywczymi zgłoszonymi w systemie RASFF

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2024 r. prowadzono nadzór nad środkami spożywczymi zgłoszonymi w systemie RASFF (*Systemie Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt*).

Postępowania wyjaśniające przeprowadzono w przypadku 1 powiadomienia alarmowego i 10 powiadomień informacyjnych oraz 2 powiadomień o niezgodności. Zgłaszane powiadomienia, w systemie RASFF nie dotyczyły producentów znajdujących się pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Środzie Wielkopolskiej. W 2024 r. w ramach Procedury Funkcjonowania Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) PPIS przekazał do Wielkopolskiego

Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 2 powiadomienia informacyjne (iRASFF) w celu podjęcia działań.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gis/rasff>

VII.5. Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz nad środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi

W 2024 r. sprawowano nadzór nad wprowadzaniem do obrotu suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz nad środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi, sprawdzając prawidłowość oznakowania ww. środków spożywczych. W ramach prowadzonego nadzoru oceniono ogółem 37 środków spożywczych, w tym: 4 suplementy diety oraz 33 środki spożywcze wzbogacone.

Zgodnie z rocznym planem poboru próbek w 2024 roku pobrano 4 próbki suplementów diety. Pobrane próbki odpowiadały wymaganiom w zakresie badanych parametrów chemicznych.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gis/dekalog-suplementacji>

VII.6. Nadzór nad jakością zdrowotną przedmiotów użytku

W roku sprawozdawczym nadzorem objęto 2 wytwórnie przedmiotów użytku oraz 10 miejsc obrotu przedmiotami użytku.

Zdjęcie Nr 5 Hala produkcyjna - Zakład Produkcyjny Garel - Plast Spółka jawna (fot. Katarzyna Idaszak PSSE w Środzie Wielkopolskiej)

VII.7. Ocena sposobu żywienia

W roku sprawozdawczym w placówkach systemu oświaty na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, dokonano łącznie 31 ocen teoretycznych jadłospisów, w ramach których przeanalizowano: 5 jadłospisów w grupie obiektów: stołówki w żłobkach i domach małego dziecka, 7 jadłospisów w grupie obiektów: stołówki szkolne, 19 jadłospisów w grupie obiektów: stołówki w przedszkolach.

W ocenianych jadłospisach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zdjęcie Nr 6 Stołówka szkolna przy Szkole Podstawowej w Zaniemyślu (fot. Katarzyna Idaszak PSSE w Środzie Wielkopolskiej)

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

VIII.1. Zadania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W 2024 r. w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu średzkiego realizowano ustawowe obowiązki w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych. Stanowiska państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek podmiotów lub w związku z

wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne dotyczące planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Działania te polegały w szczególności na:

- uzgadnianiu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko i opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- wydawaniu opinii sanitarnych co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- wydawaniu opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
- uzgadnianiu dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów budowlanych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- uzgadnianiu projektów decyzji w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego i warunków zabudowy,
- zajmowaniu stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

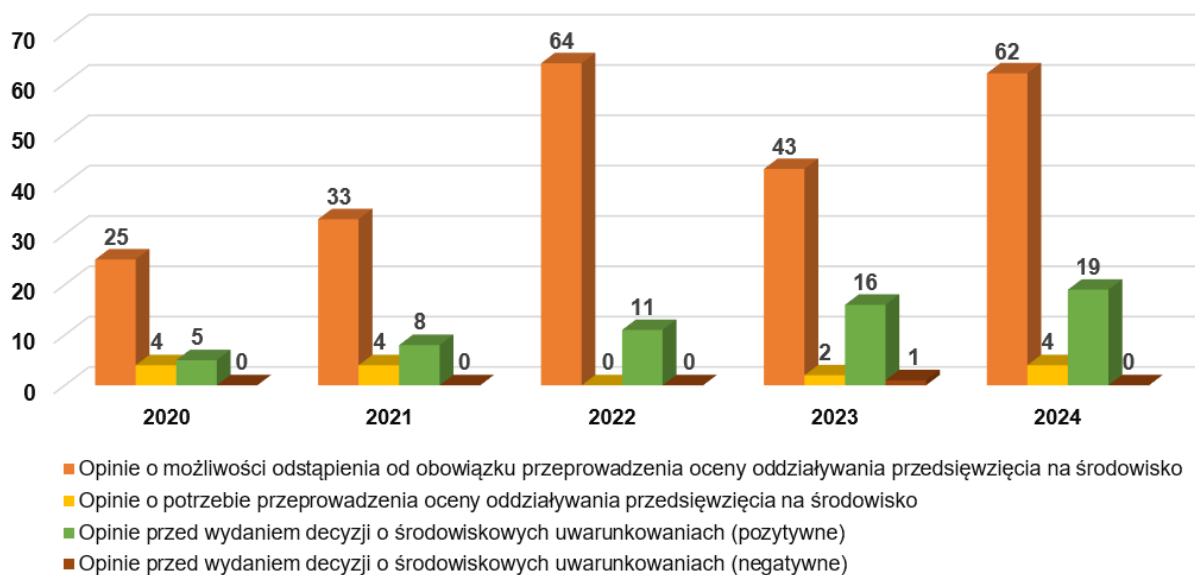
Za czynności w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pobierane są opłaty (za dokonanie kontroli oraz uzgodnienie projektów budowlanych). W 2024 r. wydano 18 decyzji rachunkowych, które poprzedzone były zawiadomieniami o wszczęciu postępowania z urzędu oraz o jego zakończeniu.

VIII.2. Działalność opiniodawcza w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W 2024 roku wydano 5 opinii dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Wnioski dotyczyły projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (2 wnioski), planów ogólnych gmin (2 wnioski) oraz częściowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (1 wniosek).

Zaopiniowano – bez zastrzeżeń – 4 dokumenty wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (2 projekty miejscowych planów, 2 projekty zmiany Studium uwarunkowań).

VIII.3. Działalność opiniodawcza w zakresie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko

VIII.3.1. Wydawanie opinii sanitarnych co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

W 2024 roku wydano łącznie 66 opinii sanitarnych (w tym 62 opinie o możliwości odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko). W jednym przypadku odstąpiono od zajęcia stanowiska, ponieważ postępowanie prowadzone było przed uzyskaniem przez inwestora decyzji wodnoprawnej. Ponadto, w odpowiedzi na jeden wniosek, wystąpiono do organu prowadzącego postępowanie z wezwaniem o uzyskanie dodatkowych wyjaśnień od inwestora w zakresie planowanej inwestycji.

Najwięcej wniosków dotyczyło przedsięwzięć polegających na budowie budynków mieszkalnych (15), następnie budowie farm fotowoltaicznych i zespołów magazynów energii (12), budowie lub rozbudowie obiektów produkcyjnych lub magazynowych (11) oraz budowie sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej lub gazowych (9). Pozostałe przedsięwzięcia polegały na budowie dróg, stacji przeładunkowej odpadów, schroniska dla zwierząt, eksploatacji kruszywa i budowie tuczarni.

Dla 4 inwestycji polegających na budowie instalacji do produkcji biometanu wyrażono opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określono zakres raportu.

VIII.3.2. Wydawanie opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia

W 2024 r. PPIS wydał 19 opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

W ramach postępowania, przed zajęciem stanowiska, PPIS pięciokrotnie wystąpił z wezwaniem do organu prowadzącego postępowanie o uzyskanie od inwestora dodatkowych wyjaśnień dotyczących planowanej inwestycji.

Najwięcej przedsięwzięć polegało na budowie lub przebudowie budynków inwentarskich (12). Pozostałe inwestycje dotyczyły instalacji do przetwarzania odpadów (4), budowie biometanowni (2) i budynku produkcyjnego (1).

VIII.4. Uzgadnianie projektów budowlanych

W 2024 r. wpłynęły 2 wnioski o uzgodnienie projektów budowlanych. Oba projekty uzgodniono bez zastrzeżeń i dotyczyły rozbudowy z przebudową szpitalnego oddziału ratunkowego oraz rozbudowy budynku usługowego (gabinet stomatologiczny).

VIII.5. Uzgadnianie projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i projektów decyzji o warunkach zabudowy

W 2024 roku wpłynęło 386 wniosków o uzgodnienie projektów decyzji dotyczących warunków zabudowy lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono – w formie postanowienia – 345 projektów (295 projektów decyzji o warunkach zabudowy, 50 o lokalizacji inwestycji celu publicznego), z czego 4 zostały uzgodnione z zastrzeżeniem dotyczącym infrastruktury technicznej, obejmującym źródło ciepła, dostęp do wody lub odprowadzanie ścieków. Projekty dotyczyły głównie budynków mieszkalnych, przemysłowych, usługowych i handlowych, farm fotowoltaicznych oraz obiektów liniowych. Bez rozpatrzenia pozostawiono 37 wniosków (m. in. budynki gospodarcze, garażowe, przebudowy istniejących budynków mieszkalnych, silosy paszowe, ogrody zimowe), a 4 wnioski (stacja bazowa telefonii komórkowej, linie elektroenergetyczne) przekazano zgodnie z właściwością.

VIII.5. Kontrole sanitarne

W 2024 r. w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 16 kontroli sanitarnych obiektów budowlanych na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkownię – obiekty produkcyjno-magazynowe z częścią socjalno-biurową (5), handlowo-usługowe (4), budynki kultury, nauki i oświaty (3), służące do korzystania z zasobów wodnych (2), ośrodek jazdy konnej (1) oraz budynek mieszkalny z częścią usługową (1). W przypadku nieprzeprowadzania oględzin wydano – na wniosek inwestorów – 20 postanowień o niewnoszeniu sprzeciwu i uwag przed upływem 14 dnia od zawiadomienia o zakończeniu budowy.

IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

W 2024 r. w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia, adresowanej do mieszkańców powiatu średzkiego, znajdowały się następujące zagadnienia:

- profilaktyka nowotworowa,
- profilaktyka palenia tytoniu,
- profilaktyka w zakresie HIV/AIDS,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- profilaktyka przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- opieka nad matką i dzieckiem,
- racjonalne odżywianie,
- propagowanie szczepień ochronnych,
- promowanie zdrowego stylu życia.

Zasięg programów edukacyjnych realizowanych przez PSSE na terenie powiatu średzkiego miał charakter:

- ogólnopolski (inicjatywa Ministerstwa Zdrowia i GIS),
- wojewódzki (inicjatywa WPWIS),
- powiatowy (inicjatywa PPIS oraz innych instytucji).

W działalności w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia bardzo ważną rolę odgrywają media. Podobnie jak w latach poprzednich, PSSE współpracowała z Gazetą Średzką oraz Głosem Powiatu Średzkiego, a także z innymi mediami, które publikowały relacje z wydarzeń i przedsięwzięć realizowanych lub inicjowanych przez PIS, a także artykuły o charakterze oświatowo-zdrowotnym.

Działania podejmowane przez PIS w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia były na bieżąco zamieszczane na stronach internetowych i w mediach społecznościowych PSSE (Facebook) oraz jej partnerów programowych.

IX.1. Profilaktyka zakażeń HIV i zachorowań na AIDS

PSSE od lat aktywnie uczestniczy w realizacji Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Podczas spotkań z mieszkańcami powiatu średzkiego przekazywane są informacje dotyczące zagrożeń zdrowotnych, zachowań ryzykownych i bezpiecznych, możliwości wykonania bezpłatnych testów w kierunku zakażenia HIV, a także adresów i telefonów punktów konsultacyjno-diagnostycznych.

W 2024 r. były to następujące inicjatywy:

1. Akcja „Bezpieczne Walentynki 2024” – przesłano pismo zachęcające do przeprowadzenia akcji informacyjnej do 5 szkół ponadpodstawowych oraz 2 lokalnych mediów. Pracownik PSSE przeprowadził 2 pogadanki w których uczestniczyło 108 uczniów z 4 klas z 2 szkół ponadpodstawowych w powiecie oraz wykład dla 16 nauczycieli. Ponadto opublikowano informację o akcji oraz o punktach testowania na stronie internetowej Stacji i Facebooku partnera działania – Starostwa Powiatowego.
2. Wojewódzki konkurs „Nie daj szansy AIDS”. Do wszystkich 5 szkół ponadgimnazjalnych przekazano informacje o konkursie wraz z regulaminem. W minionym roku szkolnym do etapu powiatowego wpłynęło 14 prac z 4 szkół, komisja konkursowa zgodnie z regulaminem przesłała do dalszego etapu wojewódzkiego 1 pracę.

3. Projekt „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra HIV” – w warsztatach edukacyjnych zorganizowanych przez PSSE uczestniczyło 22 uczniów z 4 szkół.

Zdjęcie Nr 7 Szkolenie Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – Kontra HIV (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

4. Kampania Społeczna „#Mójpierwszyraz” oraz promocja Europejskiego Tygodnia testowania – skierowano pisma do szkół ponadpodstawowych oraz prowadzono dystrybucję materiałów kampanijnych.
5. „Światowy Dzień AIDS” (1 grudnia) – w ramach tej akcji wysłano informacje do mediów, 5 szkół ponadpodstawowych, z prośbą o włączenie się w działania i rozpowszechnianie przekazanych informacji. Informacje opublikowano również na stronie internetowej i Facebooku Stacji. Przeprowadzono 2 prelekcje dla 63 uczniów z 2 szkół ponadpodstawowych oraz 2 wykłady dla 54 osób - uczestników szkoleń zorganizowanego przez PSSE dla pracowników 2 zakładów pracy.
6. We współpracy ze Starostwem Powiatowym w Środzie Wielkopolskiej zrealizowano kolejną edycję Powiatowej Olimpiady Wiedzy o AIDS. W eliminacjach powiatowych

uczestniczyło 13 uczniów reprezentujących 3 szkoły, natomiast w etapach szkolnych uczestniczyło 122 uczniów.

Zdjęcie Nr 8 Uczestnicy i finaliści Powiatowej Olimpiady Wiedzy o AIDS oraz etapu powiatowego konkursu „Nie daj szansy AIDS” (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX.2. Promowanie zdrowego stylu życia

IX.2.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Program „Trzymaj Formę!” realizowany jest w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Nadwadze, Otyłości i Chorobom Przewlekłym. Ma na celu edukację młodzieży szkolnej w zakresie trwałego kształtowania nawyków prozdrowotnych, poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W roku szkolnym 2023/2024 przeprowadzono 19 porad dotyczących kontynuacji realizacji programu, zorganizowano 1 szkolenie dla 16 realizatorów. Ponadto realizowano kolejną edycję konkursu organizowanego w ramach programu o zdrowym stylu życia. W 4 szkołach z

terenu powiatu przeprowadzono eliminacje szkolne, w których uczestniczyło 38 uczniów. Program realizowało 22 szkoły. Przeprowadzono 10 wizytacji oceniających realizację programu w szkołach. Z otrzymanych 21 sprawozdań ze szkół wynika, że działania objęły 1412 uczniów z 78 klas i 657 rodziców.

IX.2.2. Program edukacyjny „Mamo, Tato – co Wy ma to?”

Głównym celem autorskiego programu WSSE jest zwrócenie uwagi osób dorosłych, zaangażowanych w opiekę nad dziećmi, na specyfikę rozwoju fizycznego i psychicznego dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dziecięcych potrzeb.

W roku szkolnym 2023/2024 realizowano VI edycję programu w 6 szkołach i 24 przedszkolach powiatu średzkiego, którym objęto 872 dzieci w wieku 5 i 6 lat oraz 976 rodziców i opiekunów.

W ramach programu przeprowadzono 11 porad z dyrektorami placówek, 2 szkolenia dla 26 realizatorów programu, 10 wizytacji oceniających realizację i otrzymano 28 sprawozdań od nauczycieli, odpowiedzialnych za realizację programu w szkołach i przedszkolach.

Do placówek realizujących program przekazano 872 broszur oraz 250 odbłasków.

IX.3. Ograniczanie zdrowotnych następstw palenia tytoniu i innych używek

Powszechność problemu palenia tytoniu oraz negatywne skutki nikotynizmu stanowią istotne czynniki chorobotwórcze, dlatego PIS podejmuje liczne akcje o charakterze informacyjno-edukacyjnym.

Działania profilaktyczne mają na celu ograniczenie zdrowotnych następstw palenia tytoniu oraz kształtowanie postaw i zachowań przeciw tytoniowych wśród uczniów szkół, w tym wykształcenie umiejętności dokonywania świadomych i przemyślanych decyzji.

W ramach profilaktyki palenia tytoniu w roku szkolnym 2023/2024 zrealizowano:

1. Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. „Czyste Powietrze Wokół Nas”, opracowany dla dzieci pięcio- i sześciolletnich oraz ich rodziców - programem objęto 20 przedszkoli i 7 szkół, w którym uczestniczyło 847 dzieci oraz 504 rodziców. Zorganizowano 2 szkolenia dla realizatorów, w których uczestniczyło 26 nauczycieli. Przeprowadzono 11 porad, 11 wizytacji i otrzymano sprawozdania z 27 placówek.
2. Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”, opracowany dla uczniów z IV klas szkół podstawowych oraz ich rodziców - programem objęto 433

uczniów z 22 szkół oraz 325 rodziców. Prowadzono dystrybucję materiałów – 122 uczniom otrzymało broszurę. Przeprowadzono 11 narad z dyrektorami, 1 szkolenie dla realizatorów (uczestniczyło 16 nauczycieli), 9 wizytacji oraz otrzymano 20 sprawozdań z placówek.

3. Projekt „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra tytoń” – zrealizowano szkolenie z sześciogodzinnymi warsztatami dla uczniów szkół podstawowych. W szkoleniu uczestniczyło 24 uczniów z 1 szkoły.
4. Akcja „Lato” - działania edukacyjne na temat profilaktyki palenia tytoniu prowadzono wśród uczestników obozów/ kolonii i półkolonii.
5. Akcje „Światowego Dnia bez Tytoniu” oraz „Światowego Dnia Rzucania Palenia” - zorganizowano 5 punktów informacyjno-edukacyjnych podczas festynów i innych imprez oraz na Targowisku Miejskim. Osoby odwiedzające punkty mogły uzyskać informację na temat szkodliwości palenia i stosowania elektronicznych papierosów, mogły wziąć udział w quizie tematycznym oraz zmierzyć zawartość dwutlenku węgla w wydychanym powietrzu przy wykorzystaniu smokerlyzera. Punkty odwiedziło łącznie 147 osób. Informacje o akcjach przekazano do lokalnych mediów oraz Starostwa Powiatowego z prośbą o publikację informacji na stronie internetowej i w mediach społecznościowych. Przeprowadzono 10 pogadanek dla młodzieży szkół ponadpodstawowych, uczniów szkół podstawowych i przedszkolaków, w których uczestniczyło 551 uczniów, dzieci i osób dorosłych. W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu ogłoszono konkurs na FB Stacji, w którym udział wzięło 19 uczestników.
6. Konkurs „Palić, nie palić – oto jest pytanie?” - w etapach szkolnych wzięło udział 57 uczniów z 12 szkół podstawowych. Zwycięską pracę przesłano do etapu wojewódzkiego konkursu.

Patronat nad konkursem objęli PPIS i Starosta Średzki. Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej ufundowało bony upominkowe dla wszystkich uczestników (o wartości 500 zł) a Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Środzie Wielkopolskiej ufundował sprzęt elektroniczny o wartości 212,50 zł dla laureatów konkursu.

Zdjęcie Nr 9 Podsumowanie konkursu „Palic, nie palić – oto jest pytanie?” w Szkole Podstawowej nr 3 im. Ignacego Łukasiewicza w Środzie Wielkopolskiej (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX.4. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Celem programu, nad którym objął patronat Minister Edukacji Narodowej, jest ograniczenie skutków zdrowotnych używania tytoniu, alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych.

W roku szkolnym 2023/2024 w realizacji programu na terenie powiatu średzkiego uczestniczyło 1096 uczniów z 7 szkół ponadpodstawowych (w tym 2 zespoły). Przeprowadzono 3 wizytacje, udzielono 3 instruktaży i otrzymano 7 sprawozdań z realizacji programu. Przeprowadzono 3 badania ankietowe, którymi objęto 509 uczniów.

IX.5. Profilaktyka nowotworów

IX.5.1 Profilaktyka nowotworów raka szyjki macicy Program „Wybierz życie – pierwszy krok”

W 2024 r. adresatami projektu, którego celem jest zwiększenie wykrywalności, a tym samym - obniżenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy, były osoby dorosłe oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych.

W programie „Wybierz życie – pierwszy krok” wzięło udział 956 uczniów oraz 6 nauczycieli z 8 szkół. Przeprowadzono: 1 szkolenie dla realizatorów, dystrybucję materiałów edukacyjnych, 2 wizytacje, dystrybucję materiałów oświatowych, udzielono 1 instruktażu, otrzymano 8 sprawozdań ze szkół.

IX.5.2 Profilaktyka nowotworów - Program profilaktyki czerniaka pt. „Znamie! Znam je?”

Jest to krajowy program edukacyjny kierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. W roku szkolnym 2023/20234 w realizacji programu na terenie powiatu średzkiego uczestniczyło 1273 uczniów z 8 szkół ponadpodstawowych (w tym 2 zespoły). Nauczyciele – realizatorzy uczestniczyli w szkoleniu zorganizowanym przez GIS i Fundację Gwiazda Nadziei. Przeprowadzono 1 naradę, 3 wizytacje, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych – ulotki, otrzymano 8 sprawozdań z realizacji programu.

IX.5.3 Profilaktyka nowotworów - projekt profilaktyki raka piersi „Co kryją twoje piersi?”

W 2024 roku kontynuowano realizację rozpoczętego w marcu 2023 roku projektu edukacyjnego dotyczącego profilaktyki raka piersi pt.: „Co kryją Twoje piersi?”.

Celem projektu jest szybsze wykrywanie nowotworów piersi wśród mieszkańców woj. wielkopolskiego poprzez:

- dostarczenie wiedzy na temat profilaktyki raka piersi (prewencji oraz badań przesiewowych),
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących w/w badania na terenie woj. wielkopolskiego,

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie,
- uświadomienia zagrożenia zachorowania na raka piersi oraz, że problem raka piersi nie może być kwestią wstydliwą i unikaną.

W ramach realizacji projektu przeprowadzono 6 szkoleń skierowanych do kobiet – członkiń i sympatyków Kół Gospodyń Wiejskich, pracowników Urzędu Miejskiego, firmy MC Bauchemie i PSSE, 2 szkolenia dla uczniów w szkołach ponadpodstawowych. Łącznie w szkoleniach i wykładach udział wzięło 165 uczestników. Ponadto przeprowadzono 3 pogadanki edukacyjne dla seniorów i uczniów (97 osób). Projekt realizowano we współpracy z Towarzystwem Średzkich Amazonek.

Zdjęcie Nr 10 Szkolenie dla członków i sympatyków KGW „Babski Kopiec” w Nowym Mieście nad Wartą
(fot. PSSE Środa Wielkopolska)

Zdjęcie Nr 11 Szkolenie dla pracowników firmy MC Bauchemie Sp. z o.o. w Środzie Wielkopolskiej
(fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX.5.4 Profilaktyka nowotworów – obchody Europejskiego Tygodnia profilaktyki Raka Szyjki Macicy.

W 2024 roku realizowano obchody Europejskiego Tygodnia Profilaktyki Raka Szyjki Macicy.

Celem tej inicjatywy jest zwrócenie uwagi na wciąż wysoką zachorowalność na nowotwory szyjki macicy, podniesienie świadomości społeczeństwa na temat znaczenia profilaktyki wtórnej – prostego badania cytologicznego, pozwalającego na wczesną diagnostykę

nowotworu oraz profilaktyki pierwotnej – szczepień ochronnych zapobiegających zakażeniom wirusem HPV, które są przyczyną powstawania zmian nowotworowych.

W ramach realizacji akcji przeprowadzono działania informacyjno – edukacyjne - 3 pogadanki dla 68 uczniów w 2 szkołach ponadpodstawowych. Ponadto przekazano informacje o akcji wraz z materiałami informacyjnymi do przychodni lekarzy rodzinnych, lokalnych mediów z prośbą o włączenie się w akcję. Informacje zamieszczono na stronie internetowej i FB Stacji.

IX.5.5 Profilaktyka nowotworów – Kampania Movember 2024 - Listopad miesiącem profilaktyki nowotworów gruczołu krokowego i raka jąder.

Listopad został uznany na całym świecie miesiącem solidarności z mężczyznami zmagającymi się z nowotworami gruczołu krokowego oraz rakiem jąder.

W ramach realizacji akcji przeprowadzono działania informacyjno – edukacyjne - 10 pogadanek/prelekcji do różnych grup odbiorców : uczniów w szkołach ponadpodstawowych, kół gospodyń wiejskich, pracowników zakładów pracy. Zorganizowano punkt informacyjno – edukacyjny na terenie jednego z marketów. Ponadto opublikowano informacje o akcji wraz z materiałami informacyjnymi na stronie internetowej i FB Stacji.

IX.6. Profilaktyka chorób odkleszczowych realizacja wojewódzkiego projektu edukacyjnego „Mały kleszcz – duży problem?”

W 2024 r. kontynuowano projekt dotyczący zagrożeń zdrowotnych związanych z pokąsaniem przez kleszcze. Działaniami edukacyjnymi objęto 153 uczestników z 5 turnusów letniego wypoczynku. Organizatorom wypoczynku przekazano pismo PPIS wraz z materiałami informacyjno–edukacyjnymi.

Zrealizowano 2 szkolenia w ramach akcji pt. „Mały kleszcz – duży problem?”, w których uczestniczyło 108 osób – seniorzy oraz pracownicy 1 zakładu pracy. Ponadto zorganizowano 1 wykład dla 18 dyrektorów szkół podstawowych i nauczycieli. Odbyło się 6 spotkań/prelekcji.

Podczas 8 festynów – zorganizowano punkty informacyjno – edukacyjne, propagowano wiedzę na temat chorób przenoszonych przez kleszcze.

Zdjęcie Nr 12 Szkolenie dla uczestników projektu „Wczasy dla seniora” (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX. 7. Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Kontynuowano nowy program edukacyjny pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”. W roku szkolnym 2023/2024 IV edycję programu realizowano w 25 przedszkolach. Działaniami objęto 744 dzieci, 538 rodziców. Działania realizowało 41 nauczycieli. Przeprowadzono 12 porad, 1 pogadankę z przedszkolakami, 6 wizytacji. Zorganizowano 2 szkolenia dla 26 nauczycieli. Program realizowano w oparciu o materiały w wersji elektronicznej. Promowano konkurs ogłoszony przez autorów programu. Na etap powiatowy wpłynęło 8 prac przygotowanych przez 158 dzieci z 4 oddziałów przedszkolnych. W ramach tego programu zorganizowano podsumowanie konkursu we współpracy ze Starostą Średzkim, który ufundował seans filmowy dla wszystkich uczestników oraz Burmistrzem Miasta Środa Wielkopolska, który ufundował wejściówki na basen dla dwóch grup dzieci - laureatów konkursu.

Zdjęcie Nr 13 Podsumowanie konkursu „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” w kinie BASZTA w Środzie Wielkopolskiej (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX. 8. Wojewódzki projekt edukacyjny „Mam zdrowe zęby”

W 2024 roku realizowano I edycję projektu edukacyjnego „Mam zdrowe zęby”. Zrealizowano łącznie 11 pogadanek z instruktażem prawidłowego mycia zębów: 9 dla uczniów klas I – III szkół podstawowych, 1 w przedszkolu i 1 w świetlicy wychowawczej. Działaniami objęto 217 dzieci. Ponadto w placówkach wypoczynku zimowego i letniego zrealizowano pogadanki dla uczestników.

Projekt realizowano w oparciu o materiały przygotowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu. Realizowano etap powiatowy konkursu wojewódzkiego „Myje zęby - moje odbicie w lustrze”. W eliminacjach szkolnych wzięło udział 177 uczniów. Na etap powiatowy wpłynęło 26 prac z 11 szkół. Podjęto współpracę ze Starostą Średzkim oraz Burmistrzem Miasta Środa Wielkopolska, którzy objęli patronatem konkurs i sfinansowali seans filmowy i upominki (gry logiczne) dla laureatów.

Zdjęcie Nr 14 Stoisko informacyjno-edukacyjne (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX. 9. Wojewódzki projekt edukacyjny „Talerz zdrowego żywienia”

W 2024 roku rozpoczęto realizację nowego projektu edukacyjnego „Talerz zdrowego żywienia”. W ramach edycji pilotażowej projektu zrealizowano łącznie 4 pogadanki z ćwiczeniami z układania „Talerza zdrowego żywienia” - 2 dla uczniów klas III szkół podstawowych oraz 2 w przedszkolach. Działaniami objęto 103 dzieci. Dla dzieci uczestniczących w zajęciach przekazano broszurkę z rebusami do rozwiązania oraz magnesy z logo projektu – Talerz zdrowego żywienia – materiały te mają spowodować zainteresowanie rodziców tematem. Projekt realizowano w oparciu o materiały przygotowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu.

Zdjęcie Nr 15 Spotkanie z przedszkolakami w Tęczowa Kraina w Środzie Wielkopolskiej (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX.10. Pozostałe działania

IX.10.1. Światowy Dzień Zdrowia

W 2024 r. działania informacyjno-edukacyjne z okazji Światowego Dnia Zdrowia polegały na skierowaniu pisma do wszystkich placówek edukacyjnych oraz lokalnych mediów. Informacje opublikowano na stronie internetowej Stacji. W siedzibie Stacji przygotowano ekspozycję materiałów. Przeprowadzono 3 narady z partnerami zadania. W 3 placówkach przeprowadzono 5 pogadanek, w których uczestniczyło 144 dzieci i młodzież. Zorganizowano 2 punkty informacyjno – edukacyjne.

Zdjęcie Nr 16 Punkt informacyjno – edukacyjny (fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX.10.2. Promocja szczepień ochronnych

W ramach akcji informacyjno–edukacyjnej promującej szczepienia ochronne do 12 przychodni, Burmistrza oraz Starosty Średzkiego przekazano pakiety materiałów informacyjnych Głównego Inspektora Sanitarnego na temat szczepienia p/grypie. Stosowne informacje opublikowano na stronie internetowej i Facebooku PSSE. W ramach akcji informacyjno–edukacyjnej Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Środzie Wielkopolskiej zorganizowała 2 wykłady edukacyjne, w których uczestniczyło 45 osób oraz wystawę tematyczną.

Realizowano Powszechny Program Szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) i koordynowano akcje szczepień dzieci w szkołach, prowadzono akcję informacyjną w związku z wprowadzeniem od 1 czerwca 2023 r. bezpłatnych szczepień przeciw HPV dla 12 i 13 latków i wprowadzeniem możliwości wykonywania tych szczepień w szkołach. W naszym powiecie szczepienia odbyły się w 17 szkołach podstawowych (69%) a zaszczepionych zostało 378 uczniów. Partnerami naszych działań był Starosta Średzki oraz Burmistrz Miasta Środa Wielkopolska.

Ponadto prowadzono akcje promocyjną związaną z Europejskim Tygodniem Szczepień – skierowano pismo do 16 przychodni i 2 lokalnych mediów, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, zorganizowano 1 punkt informacyjno – edukacyjny i 2 ekspozycje wizualne.

Zdjęcie Nr 17 Spotkanie z dyrektorami szkół w Bibliotece Publicznej w Środzie Wielkopolskiej
(fot. PSSE Środa Wielkopolska)

IX.10.3. Akcje „Bezpieczne ferie” i „Bezpieczne wakacje”

W 2024 r. w akcji uczestniczyło 8 placówek wypoczynku, gdzie zorganizowane były obozy, kolonie i półkolonie. Podczas wypoczynku zimowego i letniego, przekazywano materiały informacyjne, nawiązywano współpracę, przekazywano organizatorom wypoczynku materiały edukacyjne. Pracownicy osobiście przeprowadzili pogadanki i prelekcje w 8 placówkach, w których uczestniczyło 278 uczestników.

Działania dotyczyły profilaktyki palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych, profilaktyki próchnicy i higieny jamy ustnej, profilaktyki grypy i chorób odkleszczowych, racjonalnego

odżywiania, a także niebezpieczeństw zdrowotnych wynikających z używania środków zastępczych i narkotyków, spożywania napojów energetycznych przez młodzież szkolną.

IX.10.4. Kampania informacyjna #Safe2EatEU „Jedz bezpiecznie”

Zorganizowano 2 wykłady, dla seniorów i dyrektorów szkół podstawowych, w których uczestniczyły 40 osób. Informacje o szkoleniach oraz materiały informacyjne opublikowano na stronie internetowej i FB Stacji oraz przesłano do partnerów działań i placówek oświatowych. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. Zorganizowano 3 punkty informacyjno - edukacyjne podczas festynów i imprez plenerowych oraz 1 ekspozycję materiałów edukacyjnych.

IX.10.5. Kampania informacyjna Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) i Komisji Europejskiej - #PlantHealth4Life pod hasłem „Dbaj o zdrowie, chroń życie”

Zorganizowano naradę dla dyrektorów szkół podstawowych, w której uczestniczyło 18 osób. Informacje o kampanii oraz materiały informacyjne opublikowano na stronie internetowej i FB Stacji oraz przesłano do partnerów działań i placówek oświatowych. Zorganizowano 2 punkty informacyjno - edukacyjne podczas festynów i imprez plenerowych oraz 1 ekspozycję materiałów edukacyjnych.

IX.10.6. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach oraz Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach - mają na celu zwrócenie uwagi na problem globalnej oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zachęcenie wszystkich do przeciwdziałaniu temu zjawisku. Tematem przewodnim ubiegłorocznej Kampanii było hasło : Edukuj. Wspieraj. Działaj teraz.”

Informacje o akcji przekazano do przychodni lekarzy rodzinnych oraz opublikowano na stronie internetowej i FB Stacji oraz lokalnej gazety.

IX.10.7. Dni Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy

We współpracy z Państwową Inspekcją Pracy oraz Powiatową Komendą Policji w Środzie Wielkopolskiej na zaproszenie Phythopharm Klęka S.A. uczestniczyliśmy w obchodach Dni Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy na terenie zakładu pod hasłem „Dzień Bezpieczeństwa – Dziś, Jutro, Zawsze!”. Podczas spotkania z pracownikami zakładu wygłoszono wykłady.

Informacje o akcji opublikowano na stronie internetowej i Facebooku Stacji oraz lokalnej gazety.

IX.10.8. Działania informacyjne na temat szkodliwego wpływu napojów energetycznych na młodzież szkolną

W 11 placówkach wypoczynku przeprowadzono pogadanki z kadrą i organizatorami wypoczynku (20 osób). Materiały informacyjne opublikowano na stronie internetowej Stacji oraz przesłano do partnerów działań i placówek oświatowych. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. Zorganizowano 2 ekspozycje materiałów edukacyjnych.

Opracowanie:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Środzie Wielkopolskiej

Stan sanitarny miasta Środa Wielkopolska i powiatu średzkiego w 2024 roku

Zdjęcia:

Zdjęcie 1	Gabinety w Klinice Urody i Podologii	Marta Stręk Środa Wielkopolska
Zdjęcie 2	Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów	Szkoły Podstawowe w Gieczu i Kolniczkach
Zdjęcie 3	Obóz w folwarku konnym	Folwark konnym Hermanów
Zdjęcie 4	Puszka kukurydzy z oznakowaniem bez GMO	Sklep spożywczy TWOJ MARKET
Zdjęcie 5	Hala produkcyjna	Zakład Produkcyjny Garel - Plast Spółka jawna
Zdjęcie 6	Stołówka szkolna	Szkoła Podstawowa w Zaniemyślu
Zdjęcie 7	Szkolenie Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – Kontra HIV	PSSE w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 8	Uczestnicy i finaliści Powiatowej Olimpiady Wiedzy o AIDS oraz etapu powiatowego konkursu „Nie daj szansy AIDS”	WASE w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 9	Podsumowanie konkursu „Palic, nie palić – oto jest pytanie?”	Szkoła Podstawowa nr 3 w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 10	Szkolenie dla członków i sympatyków KGW „Babski Kopiec”	Nowe Miasto nad Wartą
Zdjęcie 11	Szkolenie dla pracowników firmy MC Bauchemie Sp. z o.o	MC Bauchemie Sp. z o.o. w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 12	Szkolenie dla uczestników projektu „Wczasy dla seniora”	Świetlica ogródków działkowych RODO w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 13	Podsumowanie konkursu Skąd się biorą produkty ekologiczne	Kino BASZTA w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 14	Stoisko informacyjno-edukacyjne	Stary Rynek i Szkoła podstawowa Nr 2 w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 15	Spotkanie z przedszkolakami	Przedszkole Tęczowa Kraina w Środzie Wielkopolskiej
Zdjęcie 16	Punkt informacyjno – edukacyjny	Jezioro średzkie
Zdjęcie 17	Spotkanie z dyrektorami szkół	Biblioteka Publiczna w Środzie Wielkopolskiej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Środzie Wielkopolskiej posiada zgody ww. podmiotów na wykorzystanie zdjęć.